

**D. R.
POPESCU**

PASĂREA SHAKESPEARE

piesă în două părți

PERSONAJELE

CEZAR
SERGIU
ECATERINA
MIRCEA
OLIVIU
NICHIFOR
IRINA
SABINA
INGEBORG

Dedic această piesă
lui EMIL POENARU

PARTEA I

În zilele noastre, într-un orașel. Acțiunea se petrece în holul enorm al unei case cu scări interioară. Parter și etaj, multe uși, deci multe camere. Sus, camerele lui Nichifor și Cezar, Oliviu, Irina. Jos : Ecaterina și Mircea, Sabina etc. În funcție de spațiul scenic, cât mai multe uși, pentru fiecare locatar câte una ! Ușa spre bucătărie, ușa spre baie, amândouă jos. O ușă dă în curte spre stradă. Ferestre. Mobila o las la inspirația celor în cauză. Personajele vor intra și vor ieși din scenă mereu, ca la ei acasă, firesc.

CEZAR (intră de afară murind de ris) : Ce crezi că s-a-ntimplat la Deva ? Un subiect, maestre, un subiect !

SERGIU (vine în urma lui) : Comedie ? Cine mai poate să ridă azi la o comedie ? (Găsind subiectul) Un frizer a luat bacșiș și-a fost prins !

CEZAR : Nu. La spitalul central...

SERGIU : Știu. Franțuzul care s-a dus la doctor să-i spună că soția sa are un sin mai

lung... Poate, domnule franțuz, vă place mai mult unul decît celălalt... A, nu, zice... Posibil, căci Freud, zice medicul, a zis că ne place mai mult sinul stîng, decît cel drept și... Nu, e celălalt zice franțuzul. Și dorm cu tîmpla pe el, zice franțuzul... Dormi pe el ca pe un șarpe ? zice.

CEZAR : Dormeau în aceeași cameră ?

SERGIU : Nu, dormeau în camere separate, de-aceea era sinul...

CEZAR : Nu, la Deva, ceva extraordinar de comic : la Deva nu există crematoriu și...

SERGIU : Chestia cu evreul ? Il roagă pe

papa să-l ajute să facă reclamă la pepsicola...

CEZAR : Nu există nici un papă la Deva...

SERGIU : Bancul e banc, se poate întâmpla

oriunde... Părinte, zice, pune acolo lingă :

dă-ne nouă astăzi pîinea noastră cea de toate

zilele — pune : și pepsicola cea de toate zi-

lele. Și papa nu pune, oricît îi dă evreul.

Și cînd pleacă, evreul, supărat, se-ntreabă :

dar cît i-or fi dat brutarii de î-a băgat în

tatăl nostru ? !

CEZAR : E un banc vechi.

SERGIU : Toate bancurile sînt vechi, numai

cei ce le spun sînt noi.

CEZAR : La Deva, la morgă, erau o grămadă

de sierie goale, erau aprovizionați în orice

clipă. Și într-o seară o soră care locuia de-

parte se culecă într-un sicriu...

SERGIU : Și moare.

CEZAR (rîzînd) : Și nu moare. Și după un

timp, obosită, seara, iarăși se culcă la morgă

într-un sicriu.

SERGIU : Și moare.

CEZAR : Și nu moare. Și a doua zi dimineața

niște zugravii intră cu scările în morgă și

încep s-o vîruiască... Și unul, pe o scară...

SERGIU : O vede pe fată în sicriu...

CEZAR : Da, o vede ridicîndu-se din sicriu

și... (moare de rîs)

SERGIU : Și se-ndrăgostește de ea.

CEZAR : Nu... (moare de rîs)

SERGIU : Și uite așa a început căsătoria lor :

nu s-a-ndrăgostit întîi de ea, ci apoi el s-a...

CEZAR : Nu. (Moare de rîs.)

SERGIU : Atunci ce-a pățit zugravul cînd a

văzut-o ?

CEZAR : A căzut de pe scară în cap și-a

murit. (Moare de rîs. Brusc, grav.) Dragă

Sergiu... Te-am chemat să fii alături de mine

într-un moment penibil : nu e o clipă grea,

cit e o clipă penibilă : fetița de care m-am

legat, ca orice bărbat de o femeie, s-a sinu-

cis... (Surzînd) Și bineînțeles n-a murit,

fetele știu azi dozele exacte cu care te pot

șantaja să le iei în căsătorie. Și-acum ea vine

de la spital acasă și eu trebuie s-o aștept

aici... N-am luat flori, ca penibilul să nu fie

și mai îngrozitor. E o farsă ridicolă ca orice

farsă. La spital n-am avut voie s-o vizitez

ca să nu se enfurie, acasă, aici, n-am voie

s-o sărut ca să nu par ipocrit. Dar adevărul

e că nu simt nici o plăcere să pup o muri-

bundă. Nu-mi plăcea ea nici înainte, fie

vorba între noi... E cam cretinută, a vrut

chiar să-și dea foc, a simulat întîi că-și dă

foc, să se purifice, cică... A, la început, cînd

i-am spus să fie serioasă, mi-a răspuns că n-o

să ia niște tablete ca în orice sinucidere bur-

gheză... I-am oferit, în glumă, bineînțeles,

un revolver, să fie o sinucidere mai roman-

tică...

SERGIU : N-ai fost prea crud cu ea ?

CEZAR : Eu sînt un sceptic : un crud în

vorbe. (Alt ton) Zău că n-o înțeleg, după ce

ne-am iubit și noi ca doi tineri, ea tam-nesam

a luat niște luminal... gargară, spital, sinuci-

dere... Și eu ce vină am ? Ea mi-a zis : vino

cu mine în Poiană la balul cismarilor.

SERGIU : Și te-ai dus.

CEZAR : Cum să refuz o fată ? Am dansat,

am băut o bere, am ieșit la o plimbare în

pădure, luna era... așa și-așa, mare... Ea mi-a

zis : vino să luăm o gură de aer.

SERGIU : Și-ați luat aer.

CEZAR : Am luat o gură, și fiindcă tot ne

era cald, ne-am așezat pe niște iarbă cosită.

SERGIU : V-ați așezat adică pe finul de cur-

rînd cosit.

CEZAR : Și dintr-una în alta...

SERGIU : A ieșit una alta.

CEZAR : Am ajuns unul peste altul. Căci :

ea mi-a zis s-o sărut.

SERGIU : Poate că nu s-a sărutat niciodată

sub lună, pe fin și-i voia să afle.

CEZAR : Da.

SERGIU : Și tu n-ai vrut.

CEZAR : Cum să refuzi o fată ? Eu n-am

știut, nu-mi plac prostiile dulcelege, i-am și

spus.

SERGIU : Dar ea nu și nu : te-a forțat s-o

săruți.

CEZAR : Da.

SERGIU : Apoi ți-a prins mîinile și ți le-a

răsucit la spate și de durere tu ai acceptat.

CEZAR : Da.

SERGIU : Adică te-a violat. Tu ești un pudic,

n-ai cunoscut pînă atunci femeia și nici nu

te gîndeai la așa ceva, să te întinzi, voiai

în noaptea nunții să te prezinți cast.

CEZAR : Adică sînt un prost.

SERGIU : Nu. Eu sînt un prost.

CEZAR : De ce ?

SERGIU : Că nu te cred. De-aș fi mai deș-

tept, te-aș crede și te-aș compătimi și i-aș

da ei cîteva palme și i-aș cere unui doctor

să te examineze și să-ți dea un certificat de

virginitate.

CEZAR : Însă...

SERGIU : Însă eu, prost, te sicii.

CEZAR : Mă siciiți nu pentru că sînteți

prost...

SERGIU : Spune-mi tu.

CEZAR : Ci pentru că eu să plătesc pensie

alimentară.

SERGIU : Și tu n-o plătești.

CEZAR : Știu eu dacă nu e cazul s-o plă-

tească altcineva ?

SERGIU : Ea cu ce băieți a mai vizlat

înainte ?

CEZAR : Cu mine.

SERGIU : Vai de capul tău ! Un tinerel ca

tine cu un copil pe cap și c-o nevastă pe

cap... pot să-ți strice cariera. O fată cu un

copil se mai descurcă, sînt creșe, grădinițe...

Și fetele își găsesc ele pînă la urmă un vă-

duvoi, un balabic care să treacă peste fleacul

ăsta că au un copil, nu ?

CEZAR : Rineînțeles.

SERGIU : Și tatăl tău ce zice ?

CEZAR : El, nu știi cînd face pe nebulul și

cînd e serios... Se ține de meciuri de fotbal

și nimic nu poți discuta cu el serios, nu dă

nimic pe nimic. Și cu meseria stă în coadă

de pește. Vinde loz în plic, deși a terminat dreptul...

SERGIU : Lea terminat ?

CEZAR : Cine știe, în orice caz a făcut atîția ani încît să poată vinde liniștit loz în plic.

SERGIU : Nu l-am văzut de-o grămadă de ani... Am fost colegi de școală, era nebun și-atunci, vindea semințe la meciuri : „Ia bomboana agricolă“.

CEZAR : Te-așteaptă. Poate nici n-o să vă mai recunoașteți. El m-a trimis la tine prima dată... Uite-l că vine... (Nichifor intră pe ușă.)

Dormea... Să vă prezint... Sergiu, prietenul tău, tată, cîndva, și acum prietenul meu...

Tatăl meu, Nichifor...

NICHIFOR : Ham, ham, ham !

SERGIU (cu mina rămasă întinsă) : Tot de glume te ții...

NICHIFOR : Ham, ham, ham... (Intră în baie.)

CEZAR : Uneori se ține de șotii, se crede cîine, un cîine, bătrîn. Are niște glume...

(jenat) dar e foarte cumssecad, obît că pare...

SERGIU : Uneori una par unii și alta sînt. Bătrînul cîine Nichifor a rămas tot tînăr !

Așa ne tutuiam în școală : bătrîne, cîine !

CEZAR : Tata e un înțelept, ține cu „Ciocanul“, vinde loz în plic prin localuri și bilete la meciuri de fotbal... Unii zic că e un pre-

text, să nu pară cerșetor, mînîncă pe la mese și bea cite un pahar cu vin, înveselind lumea cu pronosticurile lui... (Nichifor revine.)

Știe formațiile... Care era halfia de aur a Utei ?

NICHIFOR : Băcut, Pall, Petciowsky.

CEZAR : E un fel de vagabond drăgălaș, trăind în afara oricărui alte tabuuri, a timpului...

Rate duminică Milano pe Fiorentina ?

NICHIFOR : Cu 2 : 0.

CEZAR : El are lumea lui, logica lui, la marginea logicii și a lumii obișnuite, trăiește doar pentru o singură realitate, una singură și absolută, a fotbalului.

SERGIU : E un artist.

CEZAR (pupindu-l pe Nichifor) : Traversează mări și oceane, lumea, Răcăței din Deal, Pomirila din Vale strigînd...

NICHIFOR : „Hai, Ciocanul !“

CEZAR : Astea-s gîndurile lui, însonniile lui. Hai, băieții ! Care sînt zeii, tată !

NICHIFOR (rizind cu hohote) : Pele, Müller, Boby Charlton, Eusebio, Dobrin...

SERGIU (compătîmind cu ei) : Numai arbitrii sînt niște porci !

NICHIFOR : Eu am un mort în burtă pentru cei care sînt porci, și pentru mincinoși !...

CEZAR : Tata e un profet !

NICHIFOR (cîntă) : Mortul o să învie și-o să vorbească !

CEZAR : Intr-un oraș neserios și hiper-industrializat și parfumat, el ar fi închis într-un azil, așa, umblă pe stradă ca noi.

NICHIFOR : Sincer să fiu, nebunii umblă pe stradă ca mine. Înjurați-mă că sînt sincer, dar nu pot să...

SERGIU : Înjurați-mă și pe mine că sînt măgar și n-am nici un pic de caracter, îl urăsc de moarte pe Panait Alexandru, e un

impostor și-a scris o carte catastrofală, dar eu am vorbit despre ea ca despre un eveniment extraordinar ! Știu c-o să mă scuipați, voi, amicii mei mai vechi și mai noi, o să ziceți că sînt o lichea și că nu cred o iotă din ce-am spus și din ce-am scris, e drept, dar atunci de ce fac asta ? Pentru că sînt un lingău. Așa o să spuneti, așa și sînt, dar de Panait Alexandru care e șeful casei de filme numărul 7 ține intrarea în producție a filmului meu și cu nu vreau să mor de foame.

CEZAR : Și de sete. (Intră Oliviu de afară.)

SERGIU : Și. E profund neonest, nu ? Iată pe cine se bazează spectatori, comuniștii, pe ce conștiință ! Dar și eu sînt om, nu pot trăi numai din conștiință. (Lui Oliviu.) De ce mă privești așa ? Ne vindem conștiința, pe noi înșine ?

CEZAR : Ce să cumpere, dacă n-aveți conștiință : este Oliviu ? Doar niște cadavre : este Oliviu ?

NICHIFOR : Eu am fost în Dunăre și-am locuit într-un pește uriaș, și-am uitat acolo o batistă și adevărul, un cartof, un ceas cu cuc și biserica unde m-am botezat.

SERGIU : Mie dacă mi se dau bani, îmi schimb și biserica.

NICHIFOR : Cîuți în orice biserică.

SERGIU : Orice. Sînt un pore de cîine. M-am vîndut. La mine totul e de vînzare. Pentru bani fac orice. Dai — spun că ești frumos !

Orice împărat, financiar, agrar etc. de mă cumpără, îl laud.

OLIVIU : Bine, dar pentru ce vă trebuie atîția bani ? Ce să faceți cu ei ?

SERGIU : Pentru gagicii. Inele, brățările, bănturele. Am eu mîtră de băiat gigea ? Nu vezi c-am burtă și-am chelit ? Sînt domn, plătesc bine. Cu banii pe care i-am dat pe balerine puteam să-mi cumpăr o turmă de oi. Apropo, cît costă o oaie pe-aici ?

OLIVIU : Vreo opt sute de lei.

SERGIU : Cu opt sute de lei îmi cumpăr o actriță de film. (Intră Mircea de afară, urmat de Ecaterina. Nichifor intră la el în cameră urmat de Oliviu. De-acum încolo, cînd scriu : intră, iese — se va înțelege că e vorba de camera personajului respectiv.)

CEZAR : Să fac prezentările... Doamna Ecaterina, mama Irinei... Mircea, cu așa-i zic, tatăl Irinei, funcționar.

(Ecaterina urcă la ea.)

MIRCEA : Nu, luerez pe lingă laboratorul Institutului de medicină veterinară. Ard cadavrele.

CEZAR : E modest, și are humor. (Mircea se îndepărtează.) Mă mir, de obicei e tăcut și lipsit de haz, chiar plicticos... (Mircea a intrat în camera lui.) Mereu stă în camera lui, singuratic ca un cuc, parcă s-ar ascunde

încă propria lui umbră. Căci prin casă e ca o umbră, adică nici nu se aude, nici nu vorbește, parcă ascunde vreo cocomară ?.. Măcar de-ar fi ceva cocosei... (Intră Nichifor cu o placardă în mînă, cu steagul echipei „Ciocanul“, în pantaloni lungi, ca niște prapuri.

E urmat de Oliviu.) Tata s-a îmbrăcat în fracul său de viitor președinte al clubului „Ciocanul”. Candidează la președenție de douăzeci de ani. Toți rid de el, dar și el ride de toți, așa că sint chit! A rezolvat orice problemă cu lumea... Lozinea lui cu care se prezintă la alegeri e scrisă pe pancartă, o poartă de douăzeci de ani prin oraș, și-o spune cînd îl întrebă... Tată, cum îți îndemni tu alegătorii?

NICHIFOR (citește ce e scris pe pancartă): „Mă veți vota pe mine sau pe altul, asta nu va schimba nimic pentru voi!” (Intră la el.) CEZAR: Dumnealui e Oliviu, un vechi cunoscut de-al tatei... SERGIU (dînd mîna): Îmi pare bine... Vă place fotbalul?

OLIVIU (întîrind la el): Nu.

CEZAR: Stă în gazdă la noi, tata i-a dat o cameră... A fost contabil la magazinul unde Ecaterina a fost și ca contabilă și acum vinde ce se găsește... alimente... ceaiuri. Acum, după ce a stat cîțiva ani la pușcărie pentru delapidare, lucrează la fabrica de gheață... Învîrte ceva pe-acolo, cred că suflă-n apă să-nghete. Dar e simpatic.

SERGIU: Cine fură din gestiune cîteva mii de lei e un om simpatic. Dar nu mai vine Irina?

CEZAR: Cred că trebuie să meargă după ea. Nu-nțreb ca să nu mă creadă ipocrit.

SERGIU: De foarte mult timp aștept să văd la față o fată ce scapă dintr-o tentativă de sinucidere... E o șansă s-o vezi...

CEZAR: Și un subiect de film.

SERGIU: Poate. Mă preocupă o idee: de ce se sinucid fetele?

CEZAR: Ca să scape de bărbați. (Alt ton.) De proaste. Doar n-o să-mi probeze cineva că sinuciderea este un fel de a spune nu tiraniei bărbatului, tiraniei ideilor bărbaților, tiraniei. Eu nici măcar n-am idei. (Rizînd) Am numai mușchi.

SERGIU: Am vrut cîndva să fac un film care să se cheme: „Pasărea Shakespeare”. Să vorbesc despre triumful ideii de libertate, chiar dacă eroina...

CEZAR: Shakespeare a fost o pasăre?

SERGIU: Poate. A trecut prin lume ca o pasăre, fără să lase urme, ca pasărea-n aer, nu se știe de-a existat sau ba...

CEZAR: Multe nu se știu de-au existat sau ba.

SERGIU: Dar faptele rămîn, chiar dacă oamenii rămîn necunoscuți... De fapt, frate, cam toți am vrea să fim nițel Shakespeare... El mereu învie, mereu...

CEZAR: Numai cei care mor nu mai înviază niciodată. Și cine e de vină? În cazul de față? Eu? De ce? Pentru o simplă... Bun, eu sînt vinovat, să zicem. Dar ea nu este? Numai cei care trăiesc sînt de vină, cei care mor, sinueigași, nu sînt? Așasinul sînt doar eu? El nu se află și în insul ce crapă, în carnea lui, nu face parte și din stofa lui? O s-o vezi pe Irina: poți să-ți

începuți că la un asemenea exemplar sănătos, măi frate, îi trec prin cap gîrgăuni?

SERGIU: Frunză verde cal deschis, Inima e un abis, Care ciută pis, pis pis!

CEZAR: Iar faci pe clovnul...

SERGIU: Totul e să pari cit mai neserios, să-ți crezi o aură de flusturatic, ca să poți spune adevărul... Așa sînt clovniți lui Shakespeare, — să învățăm de la clasici!

CEZAR: N-am văzut nici un clovn omorît.

SERGIU: O să vezi, nu-ți pierde răbdarea. Mai citește, mai privește, doamne miluiește! S-ar putea clovnul să fii chiar tu, caracterele sînt schimbătoare, ca o moară de vînt... (cîntînd) ca o femeie... (Cîntînd) „Femeia are, minte ușoară, e schimbătoare, ca fulgu-n zbor...” (Intră înec Irina, singură.)

CEZAR: N-ai... venit cu ei...?

IRINA: Am venit singură. (Intră în camera ei.)

CEZAR: Ea e... Nu i-a așteptat... Sau?... Nu mai poți să știi nimic sigur... Una era vorba, alta se-ntîmplă, nu mai ai nici o certitudine.

SERGIU: Eu din liceu n-am rămas decît e-o singură certitudine: matematica. Ea nu te-nșală niciodată. În fața oricărui viitor, trebuie să-ți calculezi șansele. În fața giurului, la fel. Eu le-am calculat pe-ale noastre: veți avea un viitor fericit! (Bea, închinînd, și mîncîncă fursecuri. Ecaterina a intrat cu o tavă plină cu... etc. E urmată de Oliviu.) ECATERINA: E foarte ușor să predici și să precizi viitorul cînd mîncînci.

SERGIU (trecînd peste ironia ei, considerată drăgălașă): E un viitor calculat matematic. Visam în tinerete, în fiecare noapte aproape că mă închinam unui altar plin cu cifre: 1, 2, 3 etc. Plin cu cifre și cu elementele, din tabloul lui Mendeleev: carbonul, calciul, fierul... Și spuneam tatăl nostru așa: Tatăl nostru care ești carbonul nostru, carbonul din care sîntem făcuți, dă-ne nouă carbonul nostru cel de toate zilele.

OLIVIU: Aveai fantezie, și-ai ajuns artist...

SERGIU: Un fel de artist, un meseriaș. (Ironie) Și un comerciant. Filmul este artă și industrie. Vîndem ce ne interesează și ce vă interesează...

OLIVIU: Și ce credeți voi că e adevăr... (Ride.) Și le dați peste bot tehnocratilor care zic: noi producem totul! Strigă și ei ca muierile: noi facem totul! Cînd de fapt voi faceți în filme și ce nu este... Adică mai mult decît totul.

ECATERINA: În tinerete a dat și el examen la cinematografie, și a picat. Și de atunci n-o poate suferi.

SERGIU: Oricum, cinematografia e o putere...

OLIVIU: D-aia dumitale ți-e imposibil să renunți la ea...

SERGIU: Oricum artă e o putere, dragă, și mărturisesc că sînt incapabil la vîrsta mea să mai renunț la cinematografie... Deși îmi ia tot timpul, am devenit sclavul ei... Sigur, un sclav destul de bine remunerat, dar un

slav. Plin de orgolii, de trame... Dar m-ați lăsat destul de mult să spun prostii, mi-e foame!

CEZAR : Sergiu e un nemulțumit, a fost în America, la Moscova, în India, unde n-a călătorit? A cucerit lumea cu filmele lui polițiste, cetățenești, istorice, dar e nemulțumit, nu e un lacom, el caută... caută perfecțiunea, divinul...

SERGIU : Caut vinul, dragă. (Își toarnă în pahar, vesel.)

CEZAR : În vin este adevărul... (Subit, ca o descoperire) Cauți adevărul! (Ciocnește.) Be-al pină la fund, poate-l găsești.

SERGIU (vesel) : Fiecare caută ce-i lipsește... Cum se zice idealul.

ECATERINA : Oliviu își caută mereu tatăl. E orfan de tată.

SERGIU : Și Alexandru Macedon a fost, și tot căutându-l a cucerit lumea. Și Moise a fost orfan, și-a fundat parcă o nouă religie...

CEZAR : Dar căutându-l s-ar putea să găsească în loc de-un înș grozav, un rahat. Ce imperiu ar ieși de-aici?

SERGIU : În filme dacă fiul descoperă în tatăl căutat un tiran, renunță să semene cu el. Mai bine orfan și sărman, decît un tiran...

OLIVIU : Am intrat încet încet în problemele teoretice ale filmului...

CEZAR : Eu ca un cascador modest ce mă aflu cred că din căutare asta pot ieși foarte bine și niște prăpăstii... Dacă eu aș avea un copil, de m-ar găsi, n-ar da cu ochii de-o prăpăstie?

IRINA (intră, mergînd spre bucătărie) : Sper să n-ai nici un copil. (Iese.)

ECATERINA : Pofțiți în bucătărie, am pus masa... Trebuie să... da, ziua de azi merită sărbătorită. (O urmează toți. Cezar rămîne singur.)

IRINA (revine) : Ce cauți aici? De ce n-ai rămas la București?

CEZAR : Doar nu sînt un străin. Am venit să te-ntîmpin...

IRINA : Mai bine nu m-ai fi întîmpinat niciodată.

CEZAR : Rine, am fost ticălos, dar cine vrea să fie ticălos din plăcerea de a fi ticălos?

IRINA : Te-am obligat eu.

CEZAR : Poate. Mi-ai plăcut, și nu dădeai nic o ceapă degerată pe mine... Poate m-am simțit jignit în sinea mea.

IRINA : Iartă-mă că te-am jignit.

CEZAR : Iarăși rizi de mine. (Clar.) Și eram afumat. (Vine spre ea și o cuprinde în brațe.) Te iubesc, Irina.

IRINA (depărîndu-se de el) : Ești nebun!...

CEZAR : Ca să mă îndrăgostesc de tine nu este destul să fiu nebun, dar asta m-a ajutat.

IRINA : Ce cauți aici?

CEZAR : Parca-ai fi un oracol: străinilor, ce căutați aici? (Ca un răspuns) Caut și eu mica mea fericire... Și să mă ierți pentru ziua aceea.

IRINA : Nu vreu să aud poveștile tale plîngăcioase.

CEZAR : Dacă nu vrei, nici nu ți le mai spun.

IRINA : Pleacă.

CEZAR : Nu plec. Am învățat din istorie că în toate momentele grele lumea a descoperit ceva nou... Cînd s-a invadat Polonia, s-a descoperit fisiunea uraniului... Cel mai greu nucleu, cel de uraniu, prin fisiune, prin spargere, prin explozie degajă o energie colosală...

IRINA : Nu mă interesează.

CEZAR : Știu, dar vorbesc și eu ceva ca să nu ne surprindă cineva tăcînd. Dacă nu vorbim, pentru noi, că n-avem ce, să vorbim pentru alții, să vadă că vorbim... Trebuie să fac impresie bună, că te iubesc. Dar întîmplător chiar te iubesc, ceea ce e mai greu de crezut. (Vrea să se apropie de ea. Irina se îndepărtează.) Întotdeauna ai fost castă... Dar prea multă castitate strică, adoarme singele în tine și orice dorință.

IRINA : Deloc n-adoarme dorința de a nu te mai vedea aici.

CEZAR : Sînt obligat să rămîn. Plecarea mea ar face o proastă impresie. Trebuie să dovedesc că n-ai avut nici un gînd rău cu tine și numai iubirea... Dar... (Cîntă) „Iubire, bibelou de porțelan“... (Irina îl izbește peste mătura din care el făcuse chitară și se acompaniază.) Dacă te iubesc, trebuie să-ți iubesc și prostiile? (Irina plînge.) Și lacrimile?

IRINA : Oare mă iubești pe mine ori îți face plăcere să te urăse și tu să suferi și să-ți placă să suferi?

CEZAR : Dar nu sufăr deloc. Știu că mă urăști, dar asta înseamnă că nu-mi vei face nimic. Între noi doi este o țară moartă, ar spune... Cine-ar spune? Alamorogo! Știi ce țară-i asta, Alamorogo? Locul unde a explodat prima bombă atomică. Poate amîndoi trăim în Alamorogo, sună frumos, nu? A-la-mo-rogo!

IRINA (dă cu o cană de podea) : Termină cu bășcălia!

CEZAR : Dacă te iubesc trebuie să-ți suport toate istericalele? Bine, le suport. (Aducă cioburile.) Fii calm, Cezar. Zarurile au fost aruncate... Dar... Conștiința pericolului atomic... să n-vățăm din viață... Un mare dezastru ar fi de s-ar lua de păr două forțe atomice... Dar fiind conștiente de pericol, pericolul le îndepărtează de dorința războiului. (Seurt) O să ne obișnuim unul cu altul și lumea va spune: iată o pereche fericită!

SERGIU (intră) : Iată o pereche fericită.

CEZAR : Sergiu, tot timpul am crezut că Irina nu mă iubește, și ca m-a iubit dintotdeauna. Și din tot sufletul. Și mă întreb: merit eu atîta dragoste? Un fotbalist din divizia C care face cascadorie să mai ciupe un ban și care tot dă la examene de admîtere și mereu nu intră din lipsă de locuri! Un vîntură lume care speră să cucerească

lumea! Plin de ambiții, frumuseți, nu prea prost, poate miine o glorie!... Nu știi a ce, dar... Și ea m-a iubit așa cum sint. Am umilit-o, a ieșit un tărăboi care mă putea înfunda ani de zile la pușcărie... Și ea ca să nu pătesc nimic și să-mi salveze cariera, viitorul meu — a făcut gestul acela... Ca să mă scoată din orice urmărire, să mă absolve de orice pedeapsă. Sergiule, tu te poți întreba, ea și alții: dar dacă Irina s-a jertfit pentru un escroc? Căci putea să moară! Merita un asemenea preț un fluiereț vînt? Meritam eu să-mi salveze ea onoarea? — Căci așa fi putut fi judecat pentru maltratare și viol și scuiat de toți ce mă cunoșteau! Ea n-a spus la nimeni... părinții apoi au bănuțit. Numai iubirea ei grozavă pentru ticălosul de mine a îndemnat-o să tacă și... Nu, n-a venit să-mi ceară nimic, a simțit că ar fi fost o povară pentru mine... Nu s-a umilit. Dar decît să devină o piedică în calea viitorului meu, încercîndu-mă, a... Sergiule, ea nu putea trăi însă așa, bațjocorită, — o viață fără sens, fără haz, e o moarte pe care o amii inutil, și ea n-a amînat-o... Nimeni nu m-a iubit pe mine atît de mult încît să facă o asemenea jertfă care să șteargă pata aruncată de mine pe familia mea și a ei, nimeni n-a crezut atît de mult în viitorul meu, în mîntea mea, încît să-și spună că pentru o glorie mare nici un sacrificiu, chiar al propriei vieți nu e prea mare! Nimeni, afară de Irina. Uite-o cum mă privește de speriată! Nu mă urăște! Poate doar îi pare rău c-am înțeles-o. Și-ar fi vrut să nu știu, să nu-i fiu cu nimic recunoscător... Era necesar ca ea să piară, ca drumul meu să nu fie rețezat — căci voi ajunge miine un mare actor, sau un... Poate că în alte împrejurări dacă s-ar fi jertfit pentru mai mulți inși sau pentru patrie, gestul ei ar fi părut mai grozav! Dar onoarea unui om nu-i la fel de mare ca onoarea unei țări, nu fiecare om este o țară? Și Irina și-a văzut viața ei fără valoare, bună doar ca să piară și să-mi desăvîrșesc eu studiile și cariera! Irina, îți mulțumesc pentru marea ta dragoste.

IRINA (îi dă două palme): Imbecilule.

CEZAR: Lovește-mă, știu că mă iubești. Tu ai vrut să mă salvezi de procese, pentru slava iubitului tău... Oare am meritat eu?... IRINA: Termină!

CEZAR: Ce suflet grozav ai! Ți-ai ales singură drumul, căderea ta în moarte... Ai acceptat, ai zis: da, și în deplină libertate te-ai hotărît să mori! Cine-mi mai poate da un exemplu de atita iubire! Vreau ea-ți sărut mîinile, Irina... (Se apropie de ea.)

IRINA: Să nu te-appropii de mine.

CEZAR: Sergiule, sint fericit! Cineva m-a iubit atît de mult, încît a fost în stare să moară pentru mine! Sigur, nu putea suporta să fie umilită de mine, și să tacă, și să accepte o împăcare... Așa n-ar fi putut trăi, asta n-ar fi fost libertate pentru ea, n-ar fi putut respira aerul, totul ar fi fost o minciună. Era o singură cale, și ea a ales-o!

Mulțumesc, Irina... (Vrea să-i sărute mîinile.)

IRINA (ieșind): Taci odată!

SERGIU: Bravo, Cezare! Ești un mare actor! N-am văzut niciodată un actor mai mare ca tine.

CEZAR: Nu sint.

SERGIU: Ești un mare actor, dar ea nu te crede... Și-atunci, da, nu ești prea mare.

CEZAR: De ce să nu mă creadă? E o nedreptate să nu mă creadă!

SERGIU: La mine nu țipa, cu mine nu fă pe cabotinul. Tu nu ai credit în fața neîncrederii decît și dacă ești față de tine drept în ce-i spui. Și înăuntru tău nu e nici o vorbă dreaptă.

CEZAR: Nu te-am chemat aici să mă judeci, mai ales că nu mă-atelegi. (Intra Ecaterina.)

SERGIU: Nu respecti pe nimeni, nici pe cei vii, nici pe cei morți.

CEZAR: Cum să nu respecti un mort cînd și tu vei muri?

SERGIU: Pe mine să nu mă minți, doar mi-ai spus înainte de-a veni aici că nu-ți pasă nici dacă se-intimplă... (O vede pe Ecaterina.) E prea tînăr și nu știe ce face.

ECATERINA: Nu că nu știe ce face, nu știe să facă nimic! Știi să faci ceva?

CEZAR: Gargară.

ECATERINA: Să pâlăvrăgești, vād.

CEZAR: Nu, gargară de-adevăratalea. Cînd am fost mic am avut mereu gilci și maică-mea, Dumnezeu s-o ierte, m-a pus să fac mereu gargară, cu apă sărată, cu hipermandanat cu petrol.

SERGIU: Și ț-a trecut?

CEZAR: Gilcile? Nu. Port în buzunar cel puțin un pachetel cu sare și cînd simt că m-atacă filoxera, pac! Gargara!

ECATERINA: Și mai ce știi să faci?

CEZAR: Mă pricep și la dragoste.

ECATERINA: Și asta e o meserie care se plătește bine. Alțeva?

CEZAR: Pot să mă abțin 24 de ore să nu...

SERGIU: Să nu vorbești.

CEZAR: Asta nu. Dar pot să rabd 24 de ore să nu pun în guriță o picăturică de alcool.

ECATERINA: Și n-ai primit încă nici o decorație?

CEZAR: Ba da, în școală, pentru un extemporal la naturale cu tema: „Măgarul“. Premiul era un măgar de tinicheia pe care profesorul îl dădea săptămînal celui mai bun extemporal. Eu am scris despre un măgar mort: era maro, viermuiau în el gînganii, de parcă respira. Nu-l omorise nimeni, era în plin cîmp și se dezintegra așa de la sine... Toamna, — parcă nici n-ar fi fost niciodată acolo, oasele fuseseră luate probabil de ciini... Mi-a rămas în minte această ironie nemaipomenită: un măgar maro, o lume de carne și oase se dezintegra în aer de la sine, imputîndu-se, între oi și...

ECATERINA: Dragul meu Cezar, să trecem la oile noastre. Irina trebuie să se mărite.

CEZAR: De-acord. Cu cine?

ECATERINA: Cu tine. Doar o iubești.

CEZAR : Ai ascultat la ușa ?

ECATERINA : A, nu, dar așa e firesc... Doar tu n-ai violat-o ca un borfaș oarecare... (Către Sergiu) Mi-ar face o mare plăcere să fiți în-ășul Irinei și al lui Cezar.

CEZAR : Dar...

ECATERINA : Nu te-am întrebat nimic.

CEZAR : Dacă nu lua luminal, n-ar fi fost vorba de nuntă. Asta a vrut ? A luat zece pastile ca să se mărite cu mine ?

ECATERINA (lui Sergiu, calmă) : Irina era o fată bună la învățătură, își făcea singură rochițele, nu umbla prin baruri, nu-și vopsea părul, era cinstită. O fată cinstită trebuie să aibă și pe mai departe o viață cinstită.

CEZAR (face gargară, punind într-un pahar apă și sare) : Și-a venit căpcăunul. Și-a vrut să moară, cinstită : dacă trăia așa fără să-și vopsească părul și croindu-și singură fustele, era o nimeni : dar dacă murea, era alteineva, cineva ! Era nimic, și devenea totul... ! Era o zi senină, cu cerul albastru cind ea a înținit un ...etc. etc. Un animal i-a rupt hainele și ea a murit scirbită etc. etc. (Face gargară.)

ECATERINA : Cam așa, cu mici adăugiri : fata a rămas plină de lacrimi, nu-i venea să creadă și încerca să-și piaptăne părul încercit... (Intră din camera ei, deschizând ușa, Irina, fără să fie simțită.) Trebuie să se mărite cu tine, cine alteineva o mai ia ?

CEZAR : Facem întâi cerc cu luminal, că e mai spectaculoasă așa nunta... O jună copilă agonizând în spital ne face mai sensibili... Moartea e (gargară) teatralizată, (gargară) e pusă la cale... Poate chiar de dumneata.

ECATERINA : Sinuciderea a fost ideea ei, proastă, căsătoria e ideea mea, foarte bună ! Ea a vrut să scape de rușine, a crezut că asta e soluția, pastilele.

CEZAR : Sinuciderea e o soluție.

ECATERINA : Și căsătoria e o soluție, mai bună.

CEZAR : Căsătoria e cea mai bună soluție, dar nu-i un argument.

ECATERINA : Moartea ei era un argument ?

CEZAR : Să nu luăm în tragic (gargară) o întâmplare cu o fețișcană ce visează noaptea feți frumoși... Prea multe rochițe eroite, prea multe unghii nefăcute, prea multe vise stopate, prea mult erotism (gargară) suganant pot s-a ducă la luminal pe o puștoaică ce-are medii de nouă și zece (gargară). Ce vrei ?

ECATERINA : Atunci dai douăzeci de mii și ești iertat. (Cezar face gargară.) Ai bani la cec, ciștigi destul cu fotbalul, te mai împumuți...

CEZAR (punind paharul pe măsuta de lângă chiuveta) : Am impresia că mă crezi un dobitoc. Toți mă credeți un om gata să se-nsoare, să dea bani, un dobitoc !

ECATERINA : Doctorul Cristoloveanu care a îngrijit-o pe Irina și care te cunoaște de la stadion are o părere foarte bună despre tine. SERGIU : Vezi, și spunea că toți te consideră...

ECATERINA (lui Cezar) : Și el te consideră un dobitoc.

CEZAR : Spunea că are o părere excelentă despre mine.

ECATERINA : Da, el te consideră sănătos ca un taur. (Alt ton) Eu nu te cred un dobitoc, Cezare. Ești puțin nervos, nu ești lipsit de mințe. Tu înțelegi că Irina are nevoie de liniște, fiindcă și tu ai nevoie de liniște. Doar tu nu vrei să-ți putrezească înerețile prin pușcărie.

IRINA (din prag) : Mă țirguți ?

ECATERINA : Aici erai, bine, vino mai aproape... (O ia de mână.) Tu ai ceva zestre, ai și școală... Anul ăsta n-o să mai urmezi, trebuie cineva să plătească... El vrea, nu te țirguim. Mi-a spus că are bani și că aduce și el o zestre bună în casă.

IRINA : Nu mă interesează nici o zestre.

ECATERINA : Pe mine mă interesează viața fetei mele.

CEZAR : Clubul „Universitatea” mi-a promis o sumă frumoșică de bani, și... că mi dau examenul de admitere dacă voi juca la ei — căsătoria asta îmi încurcă toate planurile !

ECATERINA : Dă banii, însoară-te și las-o pe fată aici și-ți vezi de planurile tale...

IRINA : Mamă, nu-mi place cum vorbiți despre mine. Vrei să ne căsătorim fără voia noastră ? Nu-l vreau, e un nenorocit !

ECATERINA : Mai bine să ai în casă un soț nenorocit, decît să nu-l ai deloc. Nu vreau să te-arate lumea cu degetul.

IRINA : Așa n-o să mă arate ?

CEZAR (mai blind) : E nefiresc ce vrei să ne obligi să facem.

ECATERINA (Irinei) : Nu mai ai nimic de așteptat de la alteineva, n-o să te mai ia nimeni... Viitorul tău este legat de al lui...

SERGIU : Va fi o nuntă tristă...

ECATERINA : Oricum să fie, numai nuntă să fie.

CEZAR (lui Sergiu) : Ajută-mă să le explic... Nu vreau !

ECATERINA : Nu te obligă nimeni, dar tu nu ești un dobitoc, cum singur ai recunoscut. Vreau să te anunț că m-am interesat la avocatul Poenaru Emil, îl cunoști, ăla de s-a dat peste cap cu mașina... Mi-a spus că în asemenea cazuri... Vezi că ești atent ? Există în lege o prevedere... în sensul că dacă vinovatul se căsătorește cu victima, acțiunea penală se stinge. (Arătîndu-i o hirtie) Azi am înaintat actele de dare în judecată. (Iese.)

CEZAR : Va să zică totul este de vânzare.

IRINA : Nu, nu e totul de vânzare.

ECATERINA (reintră) : Am uitat să spun : nunta sau logodna... o putem face poîniine, Duminică.

CEZAR : Și eu m-am interesat... Prevederea care salvează de pedeapsă pe cel care se căsătorește cu victima are în vedere situația cind se poate lega o căsătorie fericită, întemeiată pe afecțiune, întrebă-l pe Poenaru, căsătorie care, chiar așa scrie, să surmonteze resentimentele violului... Iar Irina mă urăște !

ECATERINA : O să-i treacă.

IRINA : Dar aici e o vânzare în toată regula.

Și părerea mea nici nu vă interesează.

CEZAR (Irinei) : Te rog foarte mult nu accepta așa ceva... Te rog să mă înțelegi și pe mine, mi s-a oferit o șansă în vară să intru la facultate, nu pot să-i dau cu piciorul! E vorba de cariera mea, să m-adun și eu de pe drumuri. Pentru o greșeală trebuie să plătești toată viața? Am să mă despăgubesc altfel, cînd oi putea... Sau vrei să intru la pușcărie? Te rog să mă ierți, am fost beat, idiot...

ECATERINA : Dobitoc... (Iese.)

CEZAR : Dobitoc! (Irinei) Ai și tu demnitate, nu poți accepta așa ceva, să ne luăm doar ea... Irina, ce vrei, în alte țări poate nu se pedepsește asta cu închisoarea. Și maică-ta, penibil, mi-a cerut bani... N-am bani... N-am bani pentru așa ceva! Irina, te rog...

IRINA : Atunci o să ne căsătorim fără bani, Cezar...

CEZAR : Dar nu te iubesc, nu-mi place mutra ta...

IRINA : O să-ți placă, Cezar.

CEZAR : Ești îngrozitoare!

IRINA : Degeaba mă jignești, Cezar, n-o să renunț la tine.

CEZAR : Irina, pentru Dumnezeu, trezește-te.

IRINA : Cezar, tu ești singura mea salvare.

CEZAR : N-ai niciun pic de demnitate.

IRINA : Fiindcă te iubesc, Cezar... (Intră Ecaterina.)

CEZAR : A fost o greșeală, de ce vrei toată viața să ne chinuim?

ECATERINA : Ea nu te-a forțat la nimic, ea n-a greșit!...

CEZAR (Irinei) : Nu te puteam crede atât de lașă... Îmi vine să urlu.

IRINA : Tu mă umilești, și tot tu te superi... Cezar, dă-mi mina...

CEZAR (îi dă două palme) : Să te ia dracu!

ECATERINA : Cezar! (Se apropie de el încet. El stă înlemnit. Îl sărută pe frunte.) Cezar, băiatule, ați început să vă înțelegeți. (Lui Sergiu.) Vino cu mine în pivniță s-aducem vin, în seara asta facem logodna. (Iese urmată de Sergiu.)

CEZAR : Mie-mi plac femeile...

IRINA : Foarte bine.

CEZAR : Cînd sînt cu ele vreau să mă sărute, să...

IRINA : Foarte bine.

CEZAR : Îmi place să fiu iubit, așa că iubeste-mă.

IRINA : Nu te îndispune cîtuși de puțin faptul că ești neobrăzat?

CEZAR : Deloc. Îmi face chiar plăcere. Eu sînt fotbalist... (Ride.) Ca să câștigi, trebuie să atacî, și cine atacă e neobrăzat... De-ar avea obraz ar sta dracului cuminte și-ar dormi pe el, dar mie-mi place să dorm pe altcineva, lingă obrazul altcuiva.

IRINA : Poate-o să dormi pe un gunoi.

CEZAR : Vă considerați un gunoi, doamnă?

OLIVIU (intră) : Irina, bine că te pot ține de mîini. (Îi ia mîinile într-ale sale.) Dacă nu te făceai sănătoasă, eu nu mai aveam nici un rost să trăiesc...

SERGIU (revine cu sticle) : Sînt bucurios că toți o iubim pe Irina... (Ei) Ești, într-adevăr, fermecătoare!

IRINA : Vai, de ce-mi spunei așa, nu sînt o fată frumoasă.

OLIVIU : Ba da, Irina, ești foarte frumoasă. Am să-ți pun melodia care-ți place ție... (Magetofonul cîntă : „Floricele de porumb”)

IRINA : Am înregistrat-o după ce mi-ai cumpărat floricele de porumb în piața de vechituri... N-am mai mîncat floricele de porumb de cînd eram mică.

SERGIU : Hai după vin... (Iese. Oliviu nu-l urmează, ci iese pe ușa ce dă afară.)

CEZAR : Ce-ai simțit la spital? Iartă-mă că te întreb, dar ceva tot trebuie să te întreb. Spălăturile la stomac sînt îngrozitoare, și eu m-am îmbătat odată de-am crezut că mor și m-au spălat niște babe cu apă caldă și cu balebă, cu un furtun... Ei, da, nu răspunzi, și eu vreau să te distrez. Da, ești sobră, tu ai suferit. Și eu nu-ți respect suferința.

IRINA : Nu valorează nimic suferința mea și nici respectul ce nu-l ai față de mine. Ei, da, n-a fost ușor...

CEZAR : Dar ți-a plăcut să te perpeleşti, altfel nu-ncercai porcăriile alea de tablete... Nu, tu n-ai făcut asta ca să mă șantajezi să ne căsătorim, tu ai vrut să suferi, să mori... (Ea îl privește.) Sau n-ai știut ce faci, ți s-a întunecat mîntea și... De știai precis, ori nu le luai, ori luai mai multe. Așa, suferi... Și nu plîngi, și mă privești ca pe un limbric degenerat... (Ride.) Nu-ți pasă de suferința ta, căci nu dai doi lei pe trupul tău pingărit de un limbric degenerat! (Sec.) Îl disprețuiești că s-a lasat în brațele unui fotbalist fără materie cenușie în bilă. Suferința îți face bine, vād că te bucuri! Te pedepsești singură. Și mai ce? (Surizînd.) Te inițiezi în moarte suferind, te-ai inițiat, o cunoști, ai simțit-o deaproape, și deci ești cu mult mai superioară decît mine, un limbric care scuipe pe orice și nu simte nimic! Nu e în stare să simtă nimic! Suferința ta are o rațiune, te inițiezi și...

IRINA : Du-te la antrenament, ai duminică meci și e păcat să-ți pierzi condiția fizică spunînd prostii și trăgînd din țigară...

CEZAR : Du-te la minăstire, adică. Ei, nu mă duc la stadion. Nu știu nimic, sînt un timpit, dar stau aici, nu mi-e frică de tine. Și n-am nici un fel de remușcări.

IRINA : Mai bine ai alerga pe stadion, să-ți menții mușchii în condiție bună...

CEZAR : Altfel n-am nici un rost? Nici nu vreau. Uite ce picior am, și ce piept! De bărbat! Eu nu-mi disprețuiesc picioarele care-mi dau o piine și nici nu vreau să mi le retez sau să beau ca în melodrame pilule să crăp... Nu vreau ca tine să-mi eliberez sfiutul cuget, spiritul, sufletul de trupul întinat, he, (ride) he... Ce-ai vrut tu să demonstrezi? Că lumea e fără dragoste, de eu nu te-am iubit cu adevărat... He, he, lumea e moartă, de iubirea e moartă. Trezește-te.

nu e nimeni criminal dacă tu ești nebună.
IRINA : Îmi face mare plăcere când mă insultă, continuă.

CEZAR : Ce-ar fi însemnat sinuciderea ta ?
Că lumea e moartă, eu, societatea, he, he...
Un coteț, o cocină de porci, și nu trebuie salvată ! Fis ! Onoarea cui salvată ?

IRINA (rîde) : Acum încep să te iubesc : ești un bufon genial. Mă insultă ca să mă trezești din visul meu prost, să mă aduci cu picioarele pe pământ... Ca să te iubesc, așa cum ești. Guraliv, dar cu trup frumos, sincer.

CEZAR : Într-adevăr n-ai mai cunoscut alți bărbați înaintea mea ?

IRINA : Ești și gelos, iubitul ?

CEZAR : Răspunde.

IRINA : Bărbați ? Ce, masculi ? (Rîde.) Ești indiscret și indiscreția e mania impotenților. A neputincioșilor...

CEZAR : Ai cunoscut sau nu ?

IRINA : Ei, bine, ultima oară am avut un iubit atât de frumos că-mă scăpa printre degete ca un pește. (Intră Nichifor.)

CEZAR : Da, și pe urmă, tu — și voi, toată familia mă acuzați pe mine de toate decepțiile voastre.

IRINA : Te-nșeli, iubitul, n-ai nici o vină. Eu mă simt responsabilă, ca să zic așa, de toate decepțiile mele. Și una dintre ele ești tu, peștele meu drag. (Iese. Intră Sergiu, cu sticle.)

SERGIU : Ce grozave erau orele noastre de geografie.

NICHIFOR : Nu m-ai întrebat nimic despre Ingeborg. (Iese Cezar.)

SERGIU : Știu că-mă murit într-un accident de motocicletă.

NICHIFOR : Avea un maieu cu o motocicletă pe piept...

SERGIU : Era teribilă, conducea grozav motocicletă... Voia s-ajungem amîndoi la Roma pe motocicletă și să luăm o creangă de măsline... O dragoste de liceist.

NICHIFOR : Taică-său avea un atelier mecanic într-un tirg din... A fost și prin Bărăgan, la vinătoare de dropii.

SERGIU : Voia să vedem și Vezuviul... Era innebunită că lava aceea nebună și distrugătoare, și strălucitoare, și izbucnind în înălțimi nestăpînită, regească, da, cum îi plăcea ei să spună... acum, lava e un foarte bun bălegar... (Rîde.) E bun pentru îngreșat grădinile, să crească varza și gulile și ceapa... NICHIFOR : Ingeborg...

SERGIU : Avea un nume de pasăre și-a murit stupid. A alunecat, era polci, mergea prea tare ?

NICHIFOR : Nu știu. Asta era casa ei, mi-a vîndut-o mie, taică-său.

SERGIU : El mai trăiește ?

NICHIFOR : Cine nu trăiește, e mort. (A intrat la el, văzînd-o pe Irina.)

IRINA (vine cu niște cămăși într-un lighean) : Am să-i spal tatei cămășile. E mereu morocănos, oare o fi fost vreodată altfel ?

SERGIU : Poate așa e firea lui.

IRINA : Bine-ar fi... Și bine-ar fi și de n-ar afla nimic.

SERGIU : Ce să afle ?

IRINA : Nimic.

SERGIU : Că-i speli cămășile pe ascuns ? O să se bucure. (Intră Sabina, mergînd nesigur, cu mersul dintotdeauna al orbilor.)

IRINA : Vrei ceva, bunico ?

SABINA : Vreau să te-ntreb unde este pisica ?

IRINA : A murit, ți-am mai spus.

SABINA : Cea albă.

IRINA (apropiindu-se de ea) : Și cea albă. Acum cinci ani.

SABINA : Știu. Te-ntreb doar ca să avem și noi despre ce vorbi.

IRINA : Vai, dar noi vorbim despre orice.

SABINA : Vezi cum mă minți ? Nu vorbim decît despre pisici. Adică despre treburi neserioase.

IRINA : L-ai cunoscut pe prietenul lui Cezar ? Domnul Sergiu...

SABINA : Mă tragi de minecă, să știu că e aici și să nu spun vreo boacăină. Domnule Sergiu, dumneata ai pisici ?

SERGIU : Nu.

SABINA (plecînd în camera ei) : Atunci cumpără-ți. Ca s-avem despre ce vorbi.

IRINA : E ca un copil care învață să pășească. În tinerete a fost frumoasă ca o păpușă. (Tare, către Sabina) Bunică, cum ai fost cînd erai de vîrsta mea ?

SABINA : În tinerete am fost frumoasă ca o păpușă. Acuma m-am cocîrjat și mi s-au micșorat mîinile și picioarele și capul mi s-a-mputînat... Doamne, ce e bătrîneța, ajuns o mină de carne bătrînă. Arăt ca o maimuță bătrînă ? Dacă n-arăt, o s-arăt. Simt c-o s-ajung cit o păpușă de cirpe cînd o să mor, uite-atîta. Irino, să nu te joci atunci cu mine de-a păpușile, c-o să uit că sint moartă !

IRINA : N-o să mori niciodată.

SABINA : Bancuri de fată mare, o să mor, doar n-o să stau tot timpul de vorbă cu tine despre pisici. (Iese.)

SERGIU : Arc umor, sînteți o familie veselă. OLIVIU (intră de afară și-i pune Irinei în brațe citeva pachetele. Ea nu mai spală pentru un timp rufele din lighean.) : Ți-am cumpărat un costum de baie formidabil și-un colac de salvare formidabil. Miine mergem la riu să-nveți odată să nu mai înoți ca toporul. Ți-am cumpărat și un ceas cu cuc. (Sergiu intră în baie.)

IRINA : Chiar va fi al meu ?

OLIVIU : Tot ce este al meu va fi cîndva al tău, inclusiv pendula. (Rîzînd.) Ți-am mai spus, și-o să-ți mai spun, dar să rîmînă între noi : tot ce-o să cîștig, o să fie al tău.

IRINA : ...inclusiv ce-o să cîștigîi la lotopronosport, n-am uitat gluma.

OLIVIU (o sărută pe frunte) : Cine are memorie, trebuie sărutat pe frunte, să ai și tu memorie. (Reintră Sergiu.) Dumneata ai memorie ?

SERGIU : Artiștii n-au memorie, numai tîmpiiți au memorie.

IRINA : Ai scăpat, de aveai, te săruta și pe dumneata pe frunte.

OLIVIU : Plec, sint luat in balon. (Urcă la el in camera.)

SERGIU : Și ăsta e amuzant, profesorul de pescuit subacvatic. (Privește costumul de baie.) E merou așa, cu pendule, cu cucii ?

IRINA : De cînd a revenit, așa e, amuzant.

SERGIU : De unde s-a întors profesorul ?

IRINA : Nimeni nu știe de unde, dar toată lumea știe că de la pușcărie.

SERGIU : Vesel, dar cam cărunt. E inteligent ?

IRINA : Nu știu, cînd îl văd așa de simpatic, mă pierd, uneori mi se moaie genunchii, ori îl privesc ca o caraghioasă, fără să-l mai ascult. Cred că e inteligent.

SERGIU : Sigur este, nu orice prost e în stare să delapideze, pentru asta trebuie un spirit luminat. E galanton, îi place să facă altora cadouri, să se simtă ai fericiți... Crezi că banii pe cucul ăsta nu i-a șterpelit de undeva ? Cred c-a vindut toată fabrica de gheață pentru un costum de baie. Zău că-mi place, e o figură, numai să nu-l mai prindă poliția și să-i facă iar vreo figură.

IRINA : Acum două săptămîni ne-a plimbat pe mine și pe mama cu motocicletă lui cu ataș piua la Poiana Brașov, am bătut here... a fost grozav... (Începe să spele din nou rufe.) Doamne, aș vrea să nu fie așa ! Este imposibil să fie așa !

SERGIU : Cum ?

IRINA (pleacă cu ligbeanul, să-și ascundă emoția ce-o sugrumă) : Nicicum... (A ieșit. Se aude Nichifor urlînd. Apare din camera lui, răvășit, țipînd.)

SERGIU : Ce-ai pățit ?

NICHIFOR : Doamna bătrînă și știrbă și grasă care m-a omorit alaltăieri vrea să mă scuipe într-o closetă.

SERGIU : Ai visat.

NICHIFOR : N-am visat, sint mort de-alaltăieri, nu se vede c-am unghiile vinete și lungi ?

SERGIU : Nichifore, cu mine nu fă pe țenicul, te știu din școală... Atunci îi duceai de nas pe profesori, nu erai nebul...

NICHIFOR : Acuma tu ești nebul și vrei să mă duci de nas pe mine că ești sănătos. N-o să-ți meargă. (Întă Mircea ducînd-o de braț pe Irina. Ia două pahare de pe masă.)

MIRCEA (ciocnește cu Irina) : În sănătatea ta ! Mă bucur... Cîndva, poate nu peste mult timp am să-ți spun o taină...

IRINA : De bine ?

MIRCEA : De ce crezi că nu de bine ? (Îi oferă.) Cerceii mamei mele... Și ea a avut un secret. (Ecaterina vine încercată din pivniță.)

IRINA : O să mi-l spui ?

MIRCEA : Nu știu... (Rîde.) Să ai noroc ! (Pleacă la el.)

ECATERINA (turnînd vin în pahare) : Să bem pentru sănătatea fiilor noștri ! (Îl servește pe Cezar care a revenit.) Nașule, urează-le roade bogate, veselie...

SERGIU (închinînd) : Ce să spun ? Să fie fericiți ! Îmi pare foarte bine că totul s-a terminat cu bine... Altfel... Cezar, zău, ești

un norocos. Irina este o fată splendidă și jur pe...

CEZAR (rîzînd) : Jură pe măseaua ta de minte.

SERGIU : Jur pe măseaua mea de minte că dacă nu ești cavaler te bat... la propriu, cu pumnii ! Irina, să ai încredere în nașul tău... Mi-ar place să fac un film cu tine...

ECATERINA : Poate n-are talent.

CEZAR : Pentru film nu trebuie să ai talent, trebuie să știi doar să te miști și să dai din coate.

SERGIU (vesel) : Jur pe măseaua mea de minte că de se va atinge cineva măcar c-o floare de Irina am să-i frîng gîtul !

NICHIFOR : Dacă-i frîngi gîtul, ai putea să-l omori.

SERGIU : Toate zilele să vă fie grozave ! (Ciocnește cu Irina, apoi cu Cezar. Lui) Urează-i și tu...

CEZAR (Irinei) : La mulți ani !

ECATERINA : Sărutați-vă...

IRINA : Altă dată.

CEZAR (Irinei) : Cînd vrei tu... luni, marți, miercuri... În ce zi vrei tu. Am să-ți fac toate zilele grozave. (Ciocnește cu ea.) Care zile îți plac ție cel mai mult ?

IRINA : Zilele care nu sint în calendar.

ECATERINA (rîzînd) : E o glumă bună... da, destul de bună.

OLIVIU (întă, Irinei, ciocnînd) : În sănătatea voastră...

IRINA (prinzîndu-l în brațe) : Tu ești prietenul care mă iubește cel mai mult... (Aproape sugrumată) Nu vreau să mor. (Desprinzîndu-se de el.) Să nu mă lași, ajută-mă, am nevoie...

ECATERINA (Irinei) : Lasă, dragă, toți o să te-ajutăm... o să fie bine, o să uiți.

IRINA : Amintirile astea le poți uita ?

ECATERINA (fermă) : Ei, nu mai da, dragă, și tu atîta importanță la toate flecurile... Gîndește-te la viață, nu... Ce e moartea ? Ei, nimic, e doar o umbră. Ai să ai copii...

NICHIFOR : Noroc ! Noroc !

IRINA (lui Oliviu, calmă) : Toți au ochii ațintiți spre mine, liniștea lor depinde acum de mine, victoria lor, bucuria lor. Salva-rea lor.

NICHIFOR : Noroc ! Noroc ! Nu m-aude nimeni. Strig ca psalmistul și nu-mi răspunde nimeni și eu n-am odihnă cu paharul în mină...

IRINA (lui Oliviu) : Dar de-aș fi murit n-ar mai fi îndrăznit nimeni să-și bată joc de-o fată, să murdărească...

NICHIFOR : Noroc ! Noroc ! Cînd vreau să-i conving pe spectatori să țină cu „Ciocanul“, strig în tribune ca psalmistul : „Viața mea se irosește în durere de nu țineți cu „Ciocanul“ și anii mei în suspine se duc de nu țineți cu „Ciocanul“. Din cauza ticăloșiei mele că n-am ținut o singură duminică cu „Ciocanul“ puterea mea se dărapănă și oasele mele se macină“. Și de frica psalmilor, tribunele strigă. (Strigă) „Hai, Ciocanul !

ECATERINA (lui Cezar) : Fii și tu mai galanton...

CEZAR (Irinei) : Vrei să ne plimbăm puțin ?

IRINA : Într-adevăr vrei să ne plimbăm ?

CEZAR : Acuma o să mă bănuiești că orice-ți spun nu-i adevărat... Vreau să ne plimbăm...

IRINA : Foarte bine, aș vrea așa să fie, fără nici un vicleșug...

ECATERINA : Ei, și tu, n-o să mai fie nici un vicleșug ca să te convingă de ceva, o să-ți spună...

IRINA (lui Cezar) : Între mine și tine să nu mai existe decît adevăr...

ECATERINA : Da, dragă, bineînțeles...

IRINA : Și-ntre mine și voi...

NICHIFOR : „Hai, Ciocanul !“ (Dă noroc.)

Le spun : de nu strigați „Hai, Ciocanul“ picăm în R, adică murim și nu vom mai avea fotbal și duminicile vor fi moarte și duminicile moarte sint... nimic, baos, în moarte toate reintră în baos, așa că... „Hai Ciocanul !“

IRINA (ieșind, urmată de Cezar) : Între noi să nu fie decît adevăr, mamă, nu glumesc. ECATERINA : Sigur, dragă, nici o minciună, nici atîta ! (Închide ușa în urma lor.) Uf, și tinerii ăștia, nu știu să spună decît vorbe umflate...

SERGIU : E vîrsta cînd ei cred în ce spun...

ECATERINA : Dar eu nu cred ? Cred, dar nici chiar așa, că fără cite-o minciună care să-ți facă plăcere, nimic n-are haz ! Altfel viața e îngrozitoare ! Doar nu sîntem nebuni,

că numai nebunii spun toată ziua exact ce gîndesc.

NICHIFOR : Noroc ! Noroc ! (Nichifor urecă la el, urmat de Sergiu.)

ECATERINA : Asta e fericire, să fii nebun ? Crezi că vrea cineva să fie nebun ca Nichifor ca să fie fericit ? Asta e fericire : toată ziua,

„Hai, Ciocanul ! ?“

(Nichifor și Sergiu intră în camera lui Nichifor.)

OLIVIU : Să hem pentru sănătate ! La mulți ani !

ECATERINA : Fericire !

OLIVIU : Am să plec o vreme de-aici, am nevoie de-o slujbă mai bună.

ECATERINA (îl prinde în brațe) : O să rănuî, te plătesc eu.

OLIVIU : Și ce să fac aici ? (Intră de afară Irina să-și ia balonzaidul.)

ECATERINA : Nimic. Să mă ții pe mine în brațe.

OLIVIU : Asta e nimic ?

ECATERINA (veselă) : În orice caz e mai puțin decît să pupi în... un șef... (Se sărută. Irina iese încet afară.)

OLIVIU : Ai auzit ceva ?... A intrat cineva ?

ECATERINA : Nimeni. Vîntul a bătut fereastra... Trebuie s-o închidem... (Veselă.)

Intr-o dimineață a intrat o pasăre în cameră. Și-atîta s-a zăbătut pînă a nimerit iarăși fereastra deschisă... (Îl sărută.) Dragul meu, bine că Irina trăiește, vom fi toți fericiți...

CORTINA

PARTEA A II-A

NICHIFOR (vine de afară urmat de Cezar) : Am fost în paradis ! Am fost în raiul pe care voi l-ați pierdut !

SABINA : El e cu mintea tot timpul în rai.

NICHIFOR : Am văzut lumina raiului, am ascultat muzica raiului...

SABINA : La ce era cîntată ?

CEZAR : La fanfară.

SABINA : Știam c-ai fost la pușcărie, nu în rai. Acolo pentru ce-ai fost ?

NICHIFOR : La pușcărie ?

CEZAR : Ca să meditez.

NICHIFOR : Pentru c-am furat. (Ca trezit.) Acolo totuși n-am fost, dar dacă mă străduiesc...

CEZAR : Oliviu a fost acolo, tata, el, a fost dincolo, în paradis.

SABINA : Dar ce cauți tu aici, dac-ai fost în paradis ?

CEZAR : Ca să ne mintuiescă pe noi.

SABINA : Mai bine rămîneai acolo.

CEZAR : Porcul paște iarbă verde.

NICHIFOR : Nu porcul, calul paște iarbă verde.

CEZAR : N-are importanță un verb : paște ! N-au alte, mult mai grozave nici o importanță, dar un biet verb pășunist ! Mai bine rămîneai în rai la fabricarea luminii... Căci de-acolo ne vine lumina sfîntă a înțelepciunii. (Cezar e furios. Către Nichifor care s-a așezat fluierînd la masă și dezleagă cuvinte încrucișate.) Nu mai dezlega cuvinte încrucișate, sint o calamitate, ca știința, tabla înmulțirii, pescuitul submarin... Da, dezleagă, și raiul e un joc de cuvinte încrucișate : r, a, i ! Acolo totul e perfect, omul e om, nu-l poți transforma în porc, în obiect, în animal, în nimic. Dar rămîi în raiul tău, fii fericit acolo, să nu cumva să-ți vină mințile la cap ! Raiul e starea de nebunie a omului ! Uitați-vă la el ! (Nichifor ride.) E fericit !

NICHIFOR (strigă, ca o descoperire) : Vinturile nu mai vor să bată ! Vinturile nu mai vor să bată ! (Intră la el, urmat de Cezar. De afară intră nervos Sergiu.)

SERGIU : Nu e nimeni acasă ?

SABINA (e la fereastră, privind în gol, ascunsă de un ficus) : Nimeni.

SERGIU : Dumneata ești bunica... cum ești nimeni ?

SABINA : Sint ca și cum n-aș mai fi. Unde este Irina ?

SERGIU : A... a fugit în alt oraș.

SABINA : Știam c-o să plece. Dormeam în aceeași cameră și noaptea o auzeam plîngînd sub pătură.

SERGIU : De ce nu i-ați spus părinților ei ?

SABINA : De cînd am orbit nu mă mai ascultă nimeni, sint prea bătrînă și bătrînii bat cîmpii. Dumneata ești un om bun...

SERGIU : Sint și eu ca oricare...

SABINA : Ba nu, ai vrut să fii nașul ei, și ești... Trebuie să ai grijă de ea. Am să-ți spun un secret. Irina scria într-un caiet...

Îi ținea sub saltea. De cînd am bănuț c-o să fugă, l-am luat la mine. (Îl scoate din sîn : e un carnețel.) Sint gîndurile ei, ca ale oricărei fetișcane. Eu nu pot să citesc.

păstrează-l poate că altcineva l-ar arunca în foc de l-ar citi. (Îi dă caietul și iese în timp ce Mircea vine în pijama din camera lui.)

SERGIU (lui Mircea) : Fata dumitale a fost găsită pe linia ferată și dumneata stai în pijama și nu spui o vorbă ! (Apare Oliviu de afară.)

MIRCEA : Ce să spun ? Știu că Irina...

SERGIU : Un tată nu crezi că are și alte datorii față de copilul său decît să spună niște vorbe goale ?

MIRCEA : N-am nimic ce să spun, Irina de mică a fost legată de maică-sa, ea o pieptăna, îi spunea povești... Îi spuneam și eu, dar de mine s-a apropiat doar de cîțiva ani...

SERGIU : De tată e normal să se apropie mai tîrziu un copil, dar atunci el este totul, el e calea în viață, el dă legea, el e Dumnezeu, adevărul... Și cum ai arătat dumneata în ochii ei, dacă ea n-a știut să treacă peste un moment greu ?

MIRCEA : Eu mergeam vara cu ea la mare.

SERGIU : Atita e destul ? Dumneata în ficcare zi trebuia să fii în ochii ei mai marele acestei case, nu doar tatăl de carne și sînge, ci omul care reprezenta puterea bărbătească a lumii, dacă vrei, statul, siguranța că ea se află la adăpost de orice, demnitatea !

MIRCEA : Cred c-am avut multe defecte.

SERGIU : Se vede, altfel ea nu nimerea sub tren.

MIRCEA : N-am fost un tată prea bun.

SERGIU : Dacă erai, ea nu-și pierdea firea, conștiința ei nu era atât de răvășită și lumea nu părea atât de zăpăcită. (Între Nichifor. De afară intră Ecaterina, stupefiată.)

SERGIU : Dar aici nu-i vorba de o sinucidere, aici e vorba de o crimă. Se ascunde ceva...

NICHIFOR : Și cine crezi că e vinovatul ?
SERGIU : În orice caz nu sînt eu.

NICHIFOR : Vinturile nu mai vor să bată ! Corăbiile se înnămolesc și pier ! (Iese.)

MIRCEA : Nimeni nu e vinovat cu nimic...

ECATERINA : A fost o dragoste nenorocită.

SERGIU : De ce n-ați făcut nimic pentru ea ?

ECATERINA : Erai aici, am făcut tot ce s-a putut, chiar am logodit-o.

MIRCEA : Poate că nu trebuia.

ECATERINA : Cine știe ce trebuia făcut ?

SERGIU : La mijloc e o crimă, și vă jur, cum îi jur și Irinei, că nu mă las pînă n-o descopăr. (Ecaterina intră la ea. Mircea la el. Vrea să plece și Oliviu. Sergiu îi pune mîna pe umăr.) Hai, nu pleca.

OLIVIU : De fapt ar trebui tu să pleci.

SERGIU : Eu n-o să plec pînă nu descopăr secretul acestei, adevărul acestei...

OLIVIU : Secretele descoperite sînt periculoase.

SERGIU : Mă ameninți ? Casa asta, familia asta poartă în ea moartea...

OLIVIU (ironic retorică) : Precum omul poartă în celulele sale propria sa moarte ! (Alt ton.) Ai mai spus asta.

SERGIU : Unde ?

OLIVIU : Ieri, aici, Ecaterinei. Te repeți.

SERGIU : Ți-a spus ea ce i-am spus !

OLIVIU : E o întrebare ?

SERGIU : E o constatare, o certitudine.

OLIVIU : Nu e bine să ai prea multe certitudini, s-ar putea să nu fie nici una adevărată.

SERGIU : Faci pe nepăsătorul, pe rebelul, pe extravagantul... Și tu și... Dar aici se ascunde un cadavru ! Voi vă clădiți fericirea pe un cadavru. E între voi o legătură periculoasă...

OLIVIU : Între care noi ? Îmi place că ai conștiință și pentru noi, și pentru alții tu ești conștiința noastră pierdută. (Suride batjocoritor.) Tu ești conștiința lumii... Dacă știi totul, ce mai vrei ?

SERGIU : Adevărul vostru e altul decît adevărul. Moartea Irinei e un adevăr cu două...adevăruri, sau dublu, nu știi cum să spun... una pare și alta este. Dar ce propuneți voi, prin legăturile voastre, a dus la moartea ei... Fericirea voastră, lumea voastră e o lume plină de moarte.

OLIVIU : De unde se poate trage concluzia că eu cu... sîntem niște oameni morți. (Batjocoritor.) Niște cadavre vii... (Sec) Sau o să ne spui și-o să ne împuște ceva ? (Curios) Chiar, se condamnă la moarte pentru o vină ea a noastră ?

SERGIU : Îți bați joc de mine ?

OLIVIU : Dacă moartea Irinei are două fețe, dacă e dublă, he, he... dacă acuma adevărul morții ei e dublu, nu ? atunci... Atunci și viața ta ar putea fi dublă, ar putea avea și ea două fețe... Cel puțin, nu ? Dacă ceva acuma e dublu, înseamnă că și ieri a fost dublu. Și viceversa. Dumneata ești un artist, un maestru al dublului...

SERGIU : Te întreb încă o dată : îți bați joc de mine ? Ca să mă enervez și să plec ? N-o să abandonez... Viața Irinei este...

OLIVIU (înterupîndu-l) : ...Moartea Irinei. (Pe alt ton.) Du-te acasă. N-o să-ți reușească nimic.

SERGIU : O să gădesc adevărul acestei...

OLIVIU : Să faci dintr-un fals un adevăr, e ceva. Să faci din falsitate o artă, e ceva, nu e lucru ușor, și o știi bine, ai făcut atîtea filme pline de artă... În orice caz, nu e la îndemina oricui. Tu ești un artist, Sergiu Patraulea.

SERGIU : Așa cred.

OLIVIU : Mînți cu artă, încît mă faci să cred că spui adevărul. (Alb) Dar află : în clipa cînd ai să spui adevărul, am să teucid. Îți interzic să mai spui adevărul.

SERGIU (surizînd neconvins) : Mulțumesc... Dar tu și Ecaterina...

OLIVIU (îpă) : Îți interzic să spui adevărul. (Calm) Fiîndcă de-l spui, nu mai ești un om cîstit...

SERGIU (ca să scape) : Desigur...

OLIVIU (precizînd) : Nu mai ești cîstit față de tine, care întotdeauna nu spui adevărul.

SERGIU (treacă de la el) : Da.

OLIVIU : Și în gura căruia minciuna e ca la ea acasă.

SERGIU : Da.

OLIVIU : M-am obișnuit atît de mult cu minciunile tale încît cred că sînt adevăruri adevărate. Așa că te împlor — să nu cumva să te transformi și să începi să spui adevărul.

SERGIU (convins c-a aflat ce trebuie, și în altă parte trebuia spus ce știa, ca să nu-l întărește) : Nici o grijă.

OLIVIU : Ești un îns inteligent, și numai oamenii inteligenți mint atît de strălucit încît sînt luați în serios.

SERGIU : Numai ei.

OLIVIU : Cei care spun adevărul sînt niște spirite vulgare. La urma urmei : nu-i nici un merit să spui adevărul. E o banalitate. Oricine poate spune adevărul. Banalitate. Oameni banali. Tu nu ești un om banal.

SERGIU : Sper. (Între Cezar. Sergiu capătă voce.) : Irina a vrut să schimbe ce-i aici în casă, a vrut să intervină în lumea asta, s-o schimbe, moartea ei e grozavă și are și acest rol strategic, să spargă buba... Numai ea știa ce păcate și ce blesteme sînt pe capul părinților ei și al vostru, și a vrut să le șteargă și să vă trezească, să le anuleze. Și ca să nu ucidă alteineva pe alt vinovat... CEZAR : Aici nimeni n-ar fi omorît pe nimeni...

SERGIU : Crezi ? Crezi că Ecaterina nu este în stare să se răzbune ? Întii te-a dat în judecată... (Intră Ecaterina.)

CEZAR : Nu m-a dat, a fost un șantaj... Toată nenorocirea a căzut pe capul meu...

ECATERINA : Pentru tine e o nenorocire ? Că ești liber ? N-ai făcut nici o zi de pușcărie ! E pe capul tău nenorocirea, nu pe-al ei, pe-al altora ? (Intră în bucătărie.)

OLIVIU : De ce n-ai vrut de bunăvoie să vă luați ? Doar ani de zile ați locuit aici...

CEZAR : Mi-a fost frică să mă căsătoresc cu ea. Am crezut că mi se cere prea mult... și mi-a fost frică să mă oblig și să fiu cum nu eram...

SERGIU : Ea n-a mai găsit nici o scăpare, avea sentimentul că nu mai are ce aștepta, de la nimeni nimic... Și n-a acceptat să trăiască în minciună, căci este o minciună aici, pe care o s-o află, și-o injustiție, și-o... OLIVIU : Ea a greșit, n-a avut răbdare, singurul ei păcat este nerăbdarea...

SERGIU : Acceptând să trăiască în suferință și-n neregula de-aici, pe care eu o numesc injustiție, ca perpetua, asta e cuvântul, tot ce era aici, relațiile astea tulburi de-aici, vinovăția...

CEZAR : A vrut să ne pedepsească ?

SERGIU : A vrut să se pedepsească pe ea... Și pe alții. Ca să se termine odată somnul ăsta ! S-a comportat ca un erou.

CEZAR : Dar eroii mor pe cîmpul de luptă ; în afara tablei de șah un gest ca al ei este un act de nebunie !

OLIVIU : Nu era nebună.

CEZAR : Dar nu există eroi fără lupte, să nu-mi impuie mie capul cu tot felul de aiuréli... Nu e nici un eroism aici, nu mă impresionează cu gargară.

SERGIU : Nu striga și nu te căuta prin buzunare după hipermanganat, una strigi și alta gîndești, din două lucruri făcute odată, unul e mincinos. Nu te uita urît la mine, fiindcă tot va trebui să spui adevărul.

CEZAR : Ce adevăr ?

SERGIU : Ce s-a mai întîmplat între tine și ea și noi nu știm.

CEZAR : (scoate din buzunar o sticlă de coniac. Își toarnă într-un pahar și bea) : Știi... (Calm.) Am visat-o astă noapte. De zeci de ori m-am trezit, de zeci de ori am mai visat-o. Sintem la cununie. Schimbam inelele, eu o mîngîi...

OLIVIU : Ai grijă de ea... Dar de-ar trăi ai fi în stare să n-o jignești ? N-ai fi, așa e-o visezi de pomană. De ce bei ? Ca să uiți. Ce să uiți ? Visele ? Dar ele sint mincinoase, tu niciodată n-ai voit ce visezi acum, niciodată n-ai visat ce visezi... Bei ca să ne faci pe noi să credem că suferi. Mai bine ai visa cum i-ai rupt bluza...

CEZAR : Nu mă credeți.

SERGIU : Eu te cred.

OLIVIU : Eu nu.

CEZAR : Nu m-a vrut.

OLIVIU : Nu te-a putut minți că te vrea de bărbat. D-ai-a s-a... Fiindcă tu... Nu mai bea !

CEZAR : Era mai bine dacă intram la închisoare.

OLIVIU : Atunci de ce te-ai rugat de ea să te ierte ? De ce-ai plins la picioarele ei ca un caraghios ?

CEZAR : Nu puteam bănuî ce-o să se întimple... (Bea.) Moartea are ceva bun în ea ? Rămînid aici, înjurîndu-mă, suferînd, se bătea pentru viața ei, da dovadă de viața ei, așa... retrăgîndu-te... în liniște, așa nu-mi poate da mie lecții de cum să trăiesc. Și nici voi să nu-mi dați.

SERGIU : Fiecare om are acest drept, acest drept al său la liniște, de liniște... Cînd ești tînar mai ai curajul ăsta de a te retrage în liniște.

CEZAR : Nu e un curaj, e o prostie.

SERGIU : Și prostia e un curaj... Tu de ce n-ai avut măcar curajul să plătești cu închisoarea ?

CEZAR : Mai bine plăteam, pe urmă aș fi avut dreptul să iau totul de la început, tot jocul ăsta de-a... Dar o visez cum îmi pune mîna pe umăr în biserică și se roagă pentru mine. Se închină pentru mine, asta mă înspăimîntă și mă trezește din somn !

OLIVIU : Nu te cred.

SERGIU : Eu îl cred, și eu am avut odată asemenea vise... (Lui Cezar.) Cred că noi sintem prieteni de foarte mult timp.

CEZAR : Anul ăsta ne-am cunoscut.

SERGIU : Sintem prieteni dinainte de a ne cunoaște. (Intră Ecaterina.)

CEZAR : Crezi ?

SERGIU : Sint sigur : urîm aceiași oameni.

CEZAR (tipînd) : Eu mă urăsc pe mine.

ECATERINA : Ai și pentru ce. Tu nu iubești decît fotbalul.

CEZAR : Da, dar voi știți cît cîntărește fotbalul pentru mine, el e șansa mea, viața mea, Dumnezeuul meu, el îmi aduce parale, el îmi aduce prieteni, fotografiile în ziare, cronici în ziare că nu sint un nimic, speranțe pentru lotul național, speranțe !

ECATERINA : Atunci nu mai bea, să nu-ți pierzi condiția fizică.

CEZAR : Nimeni nu mă crede, nimeni nu vrea să mă-nțeleagă ? Credeți că eu nu sufăr, numai voi (lui Oliviu), numai tu, (Ecaterinei) numai tu ?

ECATERINA : E normal să chitcăi și să bei, să se vadă că suferi ! Chiar spui : lume, sufăr ! Ar trebui să-ți rupi și părul din cap urlînd, ar fi mai convingător pentru cine nu te știe. Bea sărmanul băiat ca să uite, să uite tot, că altfel inebunește de durere. Gargară. Atîta ai învățat și tu de la taică-tău : urlă : „viața mea se irosește în durere și anii mei în suspine. Din cauza ticăloșiei mele puterea mea se dărapănă și oasele mele se macină“ (Sec.) Mi-e scîrbă de psalmiștii fotbalîști. (Cezar iese afară într-o tăcere de mormînt.)

SERGIU : Ce vreți să faceți din el ? Să nu-l iertați niciodată. să-și ia și el zilele ?

ECATERINA : N-ai frică, se duce acum la vreo fufă. Să uite. Știe el să uite : bînd, mîncînd și...

ECATERINA : Toată greșala lui...

ECATERINA : Mirșăvia lui.

SERGIU : ... poate fi iertată, anulată de durerea lui, de omenia lui... Nu vedeți că nu poate sta singur ? Că se teme de singurătate ? Nu vedeți că se chinuie ?

ECATERINA : Și bea ea să uite.

SERGIU : E un tip dur, care a crezut o vreme că poate fugi de sufletul lui...

OLIVIU : Ah, ce ciorbă grasă, ca-n filmele indiene ! (Intră la el.)

SERGIU (sec) : De ce ți-ai bătut joc de Irina ?...

ECATERINA : Nu i-am făcut nici un rău. Avea tot ce-i trebuia, casă, căldură, mâncare, haine, școală, ciorapi...

SERGIU : Pe ea n-o interesa, înțelege, să aibă ciorapi și mâncare și fuste, ea voia să fie cum voia ea să fie !

ECATERINA : Eu n-am avut chiloți pînă la șaisprezece ani cînd am venit la oraș. (Intră Mircea.)

MIRCEA : Dar nici nu-ți trebuia. (Iese.)

ECATERINA : Dobitoce bătrîn ! I-am dat Irinei tot ce n-am avut eu și tot ce-am putut să-i cumpăr...

SERGIU : Ea nu voia boarfe, lucruri, ciorapi, bunuri materiale !... Și numai de astea te-ai interesat, să aibă boarfe.

ECATERINA : Ce puteam să-i dau altceva ? (Intră Mircea.) Ce ?

MIRCEA : Un exemplu : cum să trăiască.

ECATERINA : Tu ești bun de dat de exemplu ?

MIRCEA : Doamne ferește, eu nu, eu sint un laș... Asta mi-e și meseria, să nu mă revolt cînd bag în crematoriu animalele pe care veterinarii au făcut experiențe... De la mine n-avea ce să învețe, eu îi mai dădeam cite-un pol pentru prăjituri, dar alte bunuri...

SERGIU : Pe ea o interesau altfel de bunuri, cele morale !

MIRCEA : Eu cu morala întotdeauna am stat prost. (O arată pe Ecaterina.) Ea a stat bine cu morala. (Iese.)

SERGIU : O fată la vîrsta ei — optîșpe, sau citi ? — e o ființă fragilă... E o vîrstă nenorocită, căci e foarte vulnerabilă. Dovada e acolo... rece.

ECATERINA : Eu sint bătrînă, eu nu mai sint vulnerabilă...

SERGIU : Nu ești niciodată atît de bătrînă ca să nu mai poți fi lovită de nimic.

ECATERINA : Eu cred că ea a greșit... s-a pripit... în lume nu toate sint așa cum par.

SERGIU : Ea voia să fie toate cum arată că sint. Noi cei mai bătrîni mereu le dăm sfaturi proaste, să mai aștepte, să mai înțeleagă că...

ECATERINA : Noi bătrînii avem cu noi experiența... trecutul...

SERGIU : Ei, tinerii, au viitorul.

ECATERINA : Ea n-o să mai aibă nimic.

SERGIU : Și nu din vina ei. Nu crezi că aveai o datorie mai mare față de ea ? Față de lume ?

ECATERINA : Poate, nu știu... Nu știu cine are o datorie mai mare față de lume, noi cei bătrîni, sau cei tineri ? ! Eu zic să plecî în drumul dumitale și să-ți vezi de treburile dumitale.

SERGIU : I-am jurat Irinei c-o să aflu tot adevărul...

ECATERINA : I-ai jurat cînd era moartă, la căpătîi, ca un... zău, ca un caraghios. Ce adevăr vrei ?

MIRCEA (intră) : În casa asta e un gumei, trebuie aruncat pe fereastră...

SERGIU : Trebuia învins, ca să nu mai fie, și pentru asta trebuie cunoscut. Eu încă nu-l știu, dar sint că am această datorie să-l Degeaba mă dai afară, de plec, el rămîne... Și dacă-l tolerez, înseamnă că-l stimulez.

ECATERINA : N-ai nici un drept să afli ceva... Nu ești neam cu noi, nu ești de la procuratură... Și numai bunătatea noastră nu te-a dat pe ușă afară. Vrei să te dăm cu forța pe ușă afară ?

SERGIU : N-o să mă dați, ca să nu spun ce cred la procuratură.

MIRCEA : Mărturia dumitale zău că nu face doi bani... Și nu ți-aș recomanda să stai aici cînd n-o să te mai suportăm, ai putea să pătești ceva... Și n-ai avea nici un martor c-ai fost aici. (Iese)

SERGIU : Mă ameninți ?

ECATERINA : Nu te lua după amenințările lui, e nebun : mie mi-a spus că mă toacă într-o noapte cu toporul și m-aruncă în crematoriul de vite. Se laudă, n-are curaj nici să-ți dea două palme.

SERGIU : Sint prieten cu Nichifor, nu mă puteți da afară din casă, mai ales că e casa lui.

ECATERINA : Nu s-a-ntimplat decît ce s-a-ntimplat. De ce vrei să mai afli și altceva ?

SERGIU : Îmi place să știu cum va arăta viitorul...

ECATERINA : Al cui, al nostru ? Nu te credem și vrăjitor... Numai ei prevăd viitorul. SERGIU : Ei, și matematicienii, și sociologii, și politicienii, și artiștii...

ECATERINA : Am uitat că ești artist.

SERGIU : Nu sint decît matematician... (Mai potolit.) Cel puțin tabla înmulțirii o știu bine... Mie-mi plac lucrurile sigure, toată viața am vrut să fiu sigur de ce fac... Nu m-am bazat pe păreri, pe sentimente, ele sint înșelătoare, tulburi, sentimentele sint idioate !

ECATERINA : De ce țiți ?

SERGIU : Ca să înțelegi că nu pentru voi vreau să aflu adevărul, ci pentru mine, în primul rînd pentru mine ! Am nevoie de certitudine !

ECATERINA : Nu te-nțeleg.

SERGIU : Vreau să știu... (Se potolește vîzîndu-l intrînd pe Cezar.) Matematica îți dă siguranță, sentimentele sint nesigure... Numai o sumă poate spune un adevăr. De la voi toți voi afla ce s-a-ntimplat cu Irina.

NUMAI: Numai mașinile electronice sînt sigure de ce fac, numai ele știu exact tabla înmulțirii. Dar ele sînt niște roboți. (Ecaterinei) Unde pun luminările? (Ecaterina îi arată: că pe masă se pun.) Ele au niște certitudini de roboți.

SERGIU: Toți v-ați unit împotriva mea.

CEZAR: Mai bine aprinde o luminare pentru Irina... (Îi oferă una.) Viața nu e logică, tu mi-ai spus asta ieri, ai uitat? Ea nu știe matematică. Poftim și chibrit... Ea nu știe să nu răsără ca iarba pe ruinele unei case dărăpănate... Aprinde lumina! Tu, care ești un artist... (surd) vrei să fii sclavul unor formule. Ție însuși sclav, cum poate ar zice Shakespeare... Nu, nu mi-ai spus asta, dar mi-ai fi putut-o spune, îți plac replicile sfiorătoare... Regină, e gata masa! — zise regele. (Aprinde lumina și i-o pune lui Sergiu în mână.) Amin. (Intră patru inși cu sieriul Irinei. Îl duc în camera ei, urmași de Cezar.)

ECATERINA: Cu Irina a fost cum a fost, Dumnezeu s-o ierte, e-așa e viața, cum e, parcă cine știe cum e... E timpită citeodată, cum e și viața mea, proastă, ca focul ăsta de luminare ce arde în neștire, bleagă ca anii lui Mircea, e trecătoare ca apa asta ce curge pe la fereastră, zăpăcită ca zăpăcitul de Cezar, ușoră ca florile astea aduse de Oliviu și ca aerul ce le înconjoară și le ține, murdară și frumoasă ca țărina asta ce ne ține, e timpită... domnule Sergiu, și e curvă, se schimbă, nu stă-n trei ace și doi năsturei, în doi ori doi... (Cei patru inși ies din casă. Alt ton.) Doi și cu doi fac patru: ce vrei de la mine? De ce mă bați la cap? Ce vrei să-ți dau? Mîinile astea, carnea asta? Ți le dau, dar să pleci. Am să te mîngîi, am să-ți cînt...

SERGIU: Fata e dincolo!

ECATERINA: Am să vin cînd mă chemi.

SERGIU: Ar trebui să...

ECATERINA: Să ce?

SERGIU: Să-ți fie rușine...

ECATERINA: De ce? Matematicii dumitale nu-i place asta? Atunci pupo-n bot și ling-te pe bot de...

SERGIU: În clipa asta îți arde...

ECATERINA: Crezi că ești atît de grozav să moară cineva după tine? (Sec) Credeam că asta vrei.

SERGIU: Înseamnă e-am mutră de timpit?

ECATERINA: Da, pentru că nu știu ce vrei. De mă voi ai pe mine, te mai înțelegem... Un bărbat își mai poate pierde mințile... Ți-aș fi promis orice, ca să pleci în clipa asta de-aici! Ce vrei? (Sergiu ride. Intră Cezar) De ce rizi?

CEZAR: Se amuză de propria sa genialitate.

SERGIU (rîzînd încet): Ce să fac, sînt genial.

ECATERINA: Adică ești nebun!

CEZAR: Dacă-ți dai seama că ești nebun, nu ești nebun. (Lui Sergiu.) Cum îți dai seama că ești genial, privind-te în oglindă?

SERGIU: Nu. Privindu-te pe tine.

ECATERINA: Și pe mine.

SERGIU: Pe toți. (Rău.) Pentru Irina, cea mai grozavă valoare a vieții era libertatea ei de-a face exact ce credea, de-a vă spune vouă cine sînteți, de a nu pune între ea și voi decît adevărul, nici o minciună, nici un ochi închis... (Iese Cezar.) Pentru asta mi-a plăcut cum gîndea, pentru asta i-am promis... Și mă voi ține de cuvînt. Totul pentru ea era libertatea... (Ecaterinei.) Iar pentru tine este să ai seara patul cald, ciorbă la masă... (a intrat Mircea) de lasole...

MIRCEA: De pește, ei îi place peștele.

SERGIU: Pentru voi suprema... da, e să fii fericiți! Așa, cu ciorbă de pește, fără certuri, fără să vă bateți cu cei care-și bat joc de voi... Contabila aia șefă care te pune să muncești în locul ei! Asta e valoarea, ciorba, iubirea... (Intră Oliviu.)

MIRCEA: Și meciurile de fotbal duminica la televizor... Îi plac...

ECATERINA: Taci din gură! (Iese, urmată de Mircea.)

SERGIU: Măcar recunoaște!

OLIVIU: Ce crezi dumneata că trebuie să recunosc eu? Te crezi un sfînt?

SERGIU: Nu sînt aici să-mi pui tu întrebări, am venit să-mi dai tu răspunsuri.

OLIVIU: Răspunsurile mele te-ar putea face să regreti că mi-ai pus întrebări. Mai bine taci.

SERGIU: Te întreb, ca să vorbești, nu ca să taci. Vreau să aflu adevărul, oricît ar fi el de îngrozitor, de crud, de dăunător, pentru asta mă lupt... Și ea a vrut același lucru, necesitatea adevărului trebuie să stea la baza...

OLIVIU: La baza temeliei fundamentale... Te pretinzi artist, de ce nu vorbești ome-nește? Ce vrei să afli?

SERGIU: Nu te simți vinovat de moartea Irinei?

OLIVIU: Dacă ți-aș spune că da, ai fi mulțumit?

SERGIU: Numai cu atît, nu.

OLIVIU: Am impresia că eu i-am pus funia la gît.

SERGIU: Îți bați joc de mine? =

OLIVIU: N-am bănuît că e atît de firavă și că va face o asemenea negliobie...

SERGIU: Negliobie?

OLIVIU: Țîmpenie! Dar faptul că eu n-am bănuît asta, nu mă scuza.

SERGIU: Mai încercase o dată, puteai să bănuiești.

OLIVIU: Atunei fusese un accident... Am stat apoi de vorbă cu ea, am fost sigur că totul e în regulă... N-am crezut că e atît de ușor să mori cînd ești tînăr...

SERGIU: Cînd n-ai sufletul bătrîn.

OLIVIU: Exact, cînd n-ai sufletul bătrîn. Asta e o boală incurabilă, bătrînețea.

SERGIU: Ne mînîncă scleroza.

OLIVIU: Exact. Celulele noastre se sclerozează, se întăresc, ca betonul și ne sugrumă, ne încercuiesc și ne fac prizonierii lor, de fapt ne fac propriii noștri prizonieri... Ele în-

țopenele sclerozate și ne încarcerează cu toate murdăriile noastre și obișnuințele noastre și noi nu mai putem iubi, sufletul e ramolit, nu mai putem fugi din propria noastră carne tare ca betonul...

SERGIU : Răspunde la întrebări.

OLIVIU : Asta și fac. Deși nu sint obligat. Tinăr, mori ușor, cînd te sclerozezi, te obișnuiești cu gunoiul.

SERGIU : Măcar recunoaște sincer.

OLIVIU : Am recunoscut sincer : eu am omorît-o. (Intră Ecaterina.)

SERGIU : Nu, nu, ea a vrut să moară. După ce s-a logodit, vorba vine logodit, a mai intervenit ceva care a schimbat-o... Cea hotărît-o pe ea altfel ?

ECATERINA : A murit pentru noi.

SERGIU : Ce e sigur e că nu voia să moară ori să plătească cineva din cauza ei. Dar cine, și ce ?

ECATERINA : Poate Cezar... El o visează.

SERGIU : Nu numai Cezar. Și nici visele nu sint adevărate. Dacă ce văd eu și ce aud, nu e adevărul adevărat, visele de ce să fie adevărate ?

ECATERINA : A trădat-o un iubit...

OLIVIU : Nici măcar nu l-a iubit.

ECATERINA : A trădat-o, dar ea l-a iertat. A fost mărînimoașă. (Intră Cezar.) A trecut peste orice jignire și trădare și l-a luat de logodnic, l-a iubit din nou.

OLIVIU : Dar trădarea i-a înnegrît inima, a omorît în ea credința în dragoste... În orice dragoste, și-aici a greșit ea, dar o poți condamna pentru o greșeală cînd pentru greșeala asta ea a plătit cu capul ? (Intră Nichifor.)

CEZAR : N-a mai avut tăria să spere, să... poate să viseze...

ECATERINA : Numai zăluzii visează în vînt...

NICHIFOR : Ce-aveți cu vîntul ?

SERGIU : A înțeles că e zadarnic să visezi în vînt...

NICHIFOR : Vînturile nu mai bat, ați dat de dracu. Mergeți la fotbal și vă mintuiți.

SERGIU : Vă jur că voi găsi vinovatul.

NICHIFOR : Bătrîne cabotin, he, he bătrîne ciine, zadarnice sint visele sterpe, vino la meci Duminică, joacă „Universitatea“ Cluj cu „Ciocanul“. Îți mai amintești cum ne ziceam în școală : bătrîne ciine ! Eram amîndoi niște ciini bătrîni, de-atunci ? Cred că ne lăudam, he, he... Ham, ham, ham, (Pleacă în oraș.)

SERGIU (învîns) : Ceva e putred în Danemarca, ar zice bătrînul ciine Shakespeare !

CEZAR : Bătrîna pasăre Shakespeare ar zice așa, zburînd încolo și înapoace... Nu te mai frămînta inutil, nici o pasăre nu zice nimic, căci fiecare pasăre pe limba ei pierde. Trebuie să mai cumpărăm luminări și să comandăm crucea, nu-ți mai pierde timpul de pomană ca o pasăre ce zboară încolo și-ncoace de pomană.

SERGIU : Numai păsările au timp de pierdut... (Cu ironie.) Ele-și pierd timpul de pomană... Tu nu,

pe gi! (îpînd) : Nu eu i-am dat lumină!

SERGIU (pipăie carnetelul Irinei) : Nu, nu, Sigur, nu. Ea hotărît că, vezi, compromisul nu e pe măsura ei... Atît. (Intră în baie.)

CEZAR : Mă duc să cumpăr luminări.

ECATERINA : N-o să-ți ajute la nimic. Ai jurat fals.

CEZAR (ieșînd) : Toți cei care trăiesc din jurăminte false ca mine n-au voie s-aprîndă luminări ? Dar eu nu le aprînd ca să fiu iertat de ceva, eu vreau să fiți iertați voi care n-ați jurat niciodată fals. (Ecaterinei) Pentru dumneata le aduc, care ești o sîntă și n-ai mințit-o niciodată ca mine pe Irina. (Iese.)

OLIVIU : Cine-și mai bate joc de mama Irinei o să aibă de-a face cu mine.

SERGIU (din baie) : E normal s-o aperi, dacă n-o apără nimeni.

OLIVIU : S-o lași în pace și tu, auzi ?

SERGIU : Aud și înțeleg foarte bine. (Vine din baie.)

OLIVIU : Ecaterina a făcut tot ce-a putut ca să aibă o piine la masă...

SERGIU : Ecaterina ? Nu știam că vă tutuiți... Da... Da, știu, condiții materiale bune pentru o elevă la școala de dactilografe. Nu, Irina nu s-a plîns de condiții materiale ! Ea n-a protestat că e la școala de dactilografe, că are doar cîteva rochii, că nu e liberă să facă ce vrea, să meargă nuda vrea, oriunde, la orice școală, n-a protestat că e ocupată cu lucruri pe care nu le vrea, nu, nu, ea a protestat împotriva unui rău mult mai îngrozitor decît orice cîmpire a noastră de lucruri și de ființe pe care le urim, ea a protestat împotriva unui rău care vizează omul însuși, esența sa.

OLIVIU : Nu înțeleg.

SERGIU : S-o luăm pe îndelete. Ecaterina, pot să-ți spun așa, sint nașul Irinei, mai sint, am dreptul să-ți spun așa și să întreb orice... Și să te rog orice.

ECATERINA : Roagă-mă.

SERGIU : Deocamdată te rog să ne lași singuri. (Ecaterina iese.) Nu înțelegi, adică. Rîne. Nici eu nu înțeleg cum s-a îndrăgostit Irina de tine.

OLIVIU (atent) : Crezi că s-a îndrăgostit ?

SERGIU : Sint sigur. Mă surprinde și pasiunea mamei ei față de dumneata.

OLIVIU : Vă surprinde orice. (Ironie.) Sint urît ?

SERGIU : Ești nicicum. Dar poate că ăsta este eroul modern. Am să țin cont în viitorul meu film să distribuî în rolul junelui prim un îns care nu spune nimic — dacă oamenii le place incolorul, dă-le apă chioară ! (Alt ton) Oricum, ai avut un rol de Don Juan de mahala : și mama și fiica... (Oliviu nu reacționează nicicum.) Nu te înfurii ?

OLIVIU : Pe cine ?

SERGIU : Pe mine, că-ți spun adevărul.

OLIVIU : Dumneata cunoști adevărul ?

SERGIU : Niciodată nu afirm — și în filmele mele — decît adevărul.

OLIVIU (cade pe un scaun, într-o sunghit isteric de plîns): Irina era singurul scop al vieții mele.

SERGIU: Pungaș de doi franci, curtezan de maidan, te legi de fustițele puștoaicelor și le scoti din minți cu bomboane și bilete la film... Și cu suspine... A, și cum ai luat-o de mîini și cum ai sforăit pe nări: „Irina, dacă nu te vindecăi, eu nu mai avea rost să trăiesc!” Și asta negi e-ai spus? Te-am auzit eu.

OLIVIU: Era adevărat ce spuneam.

SERGIU: Te cred... Joci tare, sincer, dar nu te prefaci. Din păcate, ăsta e adevărul. Experiența mea de viață — și de film — îmi spune că acum, măcar în această clipă, nu mai minți. Și cu cît adevărul e mai adevărat, cu atîta ești mai odios!

OLIVIU (ca trezit): Că recunosc că țin la Irina?

SERGIU: Și pentru asta. Și mai ales pentru e-ai adus-o pînă aici... Te-a iubit...

OLIVIU (ca mort): N-am știut că m-a iubit.

SERGIU: Ți-ai bătut joc de ea... i-ai cumpărat floricele de porumb și v-ați plimbat pe bicicletă pe lingă lac seara... La film ați fost împreună?

OLIVIU: Da.

SERGIU: Și nu ți-e rușine?

OLIVIU: Nu. Eu am iubit-o ca pe o... Și nici ea nu cred că m-a iubit altfel, decît ca pe un... pe un prieten, ca pe un unchi.

SERGIU: Bine, unchiule, asta n-o crezi, că te-a iubit mai mult ca pe un prieten. Perfect. Și nici tu n-ai iubit-o decît ca pe o prietenă. Perfect. Dar cu Ecaterina nu mai poți tăgădui. Unchiul Oliviu era prietenul familiei, schemă clasică de triunghi în toate filmele proaste.

OLIVIU: Ce vrei să spui?

SERGIU: Nu vreau să spun nimic, decît să citesc cîteva rînduri din jurnalul Irinei.

OLIVIU: Avea un jurnal?

SERGIU: Ca orice adolescentă. I l-a ascuns bunica sau poate a uitat de el, de nu l-a ars... Ești curios ce scrie în el?

OLIVIU: Nu.

SERGIU: Atunci am să citesc pentru mine. (Citește) „Va fi liniște acolo, sub pămînt. Ca în fundul oceanelor, unde se aude șoapta peștilor. Ca în înaltul cerului, unde se aud cum cîntă stelele care cad. Ca în miezul pietrelor unde se aud doar atomii alergîndu-se în neștire“. Ai putea spune că e ușor romantică părerea asta... Îi plac metaforele, ca la toți tinerii. (Citește) „Cui să-i povestesc ce știu? Frunzelor? Caietelor? Umbrelor?“ Dar realitatea nu e o poveste de povestit frunzelor. (Citește) „Poate tata ar fi bine să nu afle niciodată. Poate bunica a orbit fiindcă a văzut ce am văzut și eu. Poate ar fi bine să-mi scot și eu ochii“. E, fără să se gîndească ea, o idee veche: să-și scoată ochii să nu mai vadă nimic. În general trebuie să-și scoată cei care au făcut ceva ce nu mai trebuie văzut. Ei nu și-i mai scot.

Poți să pleci, dacă nu-ți face plăcere s-ascuți. Ea chiar e conștientă că și de orbești, e inutil, amintirile sînt mai tari. (Citește) „Ei îmi rămîn în amintire, îmbrățișați. Mama poate face asta? Și unchiul...“ Într-adevăr, unchiul... (citește) „...unchiul Oliviu care îmi cumpăra floricele de porumb... Da, să creadă toți că a fost un accident și numai mama și unchiul să știe ce a fost. Poate așa vor înțelege, și mama se va întoarce la tata“. Fata a ales moartea pentru a-i despărți pe... (Oliviu urcă scările spre camera lui.) ăsta ar fi unul dintre motive... (Întră Ecaterina.) În cazul acesta ce crezi: e vorba de sinucidere sau de crimă? (Oliviu a ieșit.) E limpede, Irina...

ECATERINA: S-a gîndit...

SERGIU (înterupînd-o): Nu, nu știu dacă în ultima clipă s-a mai gîndit... Se hotărîse odată să trăiască, apoi a avut un șoc, înțelegînd niște lucruri oribile...

ECATERINA: Și lucrurile astea oribile 'au împins-o la moarte.

SERGIU: S-a rîzgîndit de cîteva ori... L-a iertat și pe Cezar. Dar a fost dintr-odată izbită de ceva...

ECATERINA: Care i-a spus că e necesar să... Bine, nașule, bine dragă, nașule... O iluminare ca la Maglavit i-a spus că jertfa ei e necesară... Dar viitorul va dovedi că s-a înșelat.

SERGIU: A și dovedit. Tu iei totul în nesorios, în ris. Am să-ți citesc ceva de care n-o să mai rizi.

ECATERINA: Cu ce drept mă urăști?

SERGIU: Ești palidă, începi să bănuiești ce s-a întîmplat... Ea a moștenit atîta murdărie, nașterea ei, viața ei erau întinate, sorginta ei...

ECATERINA: Vorbește mai pe șleau.

SERGIU: Nu oricine poate suporta necinstea mamei sale. Ori înnebunești, ori...

ECATERINA: La vîrsta ei viața e deschisă.

SERGIU: Ți-a povestit vreodată tainele ei?

ECATERINA: Era o fire închisă.

SERGIU: Dar nici n-ai încercat, recunoaște, era prea puștoaică, nu i-ai dat-nici o importanță.

ECATERINA: Mă ocolea, era retrasă.

SERGIU: Căuta un om căruiu să-i spună ce gîndea și să n-o înșele, era plină de spaima. Poate numai taică-său ar fi putut s-o înțeleagă, dar sînt lucruri pe care o fată nu le discută cu tatăl ei. Nu suporta nici un fel de prostituție, nici măcar cea glumeață și veselă... Spaima, ca să scape de ele, au dus-o sub tren. Cineva din familia voastră trebuia s-o ajute. Poate, totuși, tatăl ei, Mircea.

ECATERINA: Cine?

SERGIU: Mircea, soțul tău.

ECATERINA: El nu e din familia mea. Noi doi sîntem niște inși singuratici care ne-am întîlnit întîmplător. Niciodată n-am format o familie.

SERGIU: Bine că recunoști.

ECATERINA: Nu recunosc nimic.

SERGIU : Eu nu putea suportă s-o vadă pe mama ei prostituindu-se fără jenă în propria ei casă și fără să-i pese c-o vede cineva. (Ecaterina începe să plîngă fără lacrimi, încet, palidă.) Plînsul dumitale nu face doi bani.

SERGIU : Nu mă impresionezi cu...

ECATERINA : Nici nu țin. Lasă-mă-n pace și pleacă din casa mea. Ce vrei ?

SERGIU : Să aflu adevărul.

ECATERINA : Ce adevăr ?

SERGIU : Poftim, acesta. (Îi arată carnetul Irinei.) Uite ce serie Irina (Citește.) „Am spăiat azi cămășile tatei. Miroseau a transpirație. A muncă...”

ECATERINA : Le mai spăla din cînd în cînd, mă ajută.

SERGIU (citește) : „Poate la fel ca bunica tata se va mică și el, se va aduna în sine, va uita să meargă, mîinile îi vor tremura și așa, tot mai mic, va deveni o păpușă. Măcar așa îl voi păstra cu mine toată viața. Tatăl meu e tăcut și pare o păpușă cuminte, cămășile lui au întotdeauna același miros, n-au niciodată parfum, ca ale mamei...” Sigur, e vorba de o metaforă, de speranță e vorba. (Ecaterina îl ascultă împietrită, cu fruntea în pămînt. Sergiu citește.) „Ce bine ar fi ca măcar tata să nu alle niciodată nimic... Dumnezeuule, cred că mama a înțeles de ce sînt așa de rece cu ea”.

ECATERINA (rece) : De ce citești ce nu era scris către tine ? Ce murdar ești, ca un șobolan. (Iese. Intră Mircea.)

SERGIU : În mîntea ei lumea era aiurită, totul era hulversat... Dar vina nu este a dumitale... Soția dumitale...

MIRCEA : O, ea e mult mai tinăără, mai plină de viață...

SERGIU : De prea multă viață.

MIRCEA : Așa a fost de cînd ne-am cunoscut. Eu treusem de treizeci de ani, mai fusesem căsătorit, ea era o copilă...

SERGIU (încet) : Te-a înșelat, omule.

MIRCEA (ca și cînd nu l-ar fi auzit) : Am fost fericiți... Eu am scăpat de circiumi unde mă infundam să scap de greața vacilor bolnave și arse, și a cailor. Ea gătea grozav și se simțea ca o doamnă, stăpînă în casa ei, curată... Și făcea niște clătite !...

SERGIU : Te-a înșelat, omule.

MIRCEA (ca trăznit) : Da, după cîtiva ani... Mi-a și spus. Diferența de vîrstă s-a văzut, eu n-o lăsam să meargă nicăieri singură, am început s-o bat... Am devenit niște străini care locuim în casa asta mare și... Voiam să divorțăm, dar ea nu și-a găsit o nouă locuință... Și-am continuat să stăm împreună, altceva n-aveam ce face... era o căsătorie de formă și zilele erau...

SERGIU : Monotone, plicticoase...

MIRCEA : Cam așa, fără sare...

SERGIU : Și totul parea c-o să se întîmple așa la nesfîrșit, fără iubire, fără...

MIRCEA : Fără sare...

SERGIU : Bine, fără sare... Intr-o rutină monotonă, da, ca în filmele cu triumphi...

MIRCEA : Eu nu mă duc niciodată la filme.

SERGIU : Dar se mai întîmplă să vină filmele peste oameni, doar viața e ca în filme, nu ? Și ?

MIRCEA : M-a înșelat. Cu un foarte bun prieten. Dar au fost domni : mi-au spus.

SERGIU : Cînd ?

MIRCEA : Înainte. Ea a fost cinstită, și el într-adevăr un prieten cinstit : mi-au spus, nu m-au miștit.

SERGIU : Și ți-a plăcut cîntea lor.

MIRCEA : Am fost surprins, și m-a durut. Dar așa era să fie, eu în loc să am grijă de Ecaterina și s-o mai scot în lume, am început să string bani pentru... Eh ! N-am iubit-o cum trebuia, asta e.

SERGIU : Ți-a spus ea ?

MIRCEA : Am simțit eu. Mai exact am simțit asta cînd ea era cu prietenul... și cînd eu am început să văd ce frumoasă e și s-o iubesc cu adevărat.

SERGIU : Și v-ați împăcat.

MIRCEA : Dragostea asta a ei, cea nouă, era grozavă și am înțeles că era grozavă fiindcă Ecaterina găsea în ea curajul să nu-i pese de nimic, voia să divorțăm cit mai repede. Iubea fiindcă se simțea grozav de liberă, înțelegeți ? Libertatea e ceva care...

SERGIU : Dar sperai c-o să-i treacă...

MIRCEA : Speram c-o să fiu și eu altfel... N-am mai fost scîrțar cu ea, m-am lăsat dus de ce simțeam față de ea acum, giumeam...

SERGIU : Îți și dădea mîna.

MIRCEA : I-am zis pentru prima dată să mergem la mare fără bilete de sindicat.

SERGIU : Și v-ați dus și v-ați împăcat, ea a fost cucerită de acest nou Mircea, draguț, iubitor de briza mării, glumeț. Prietenul cel bun a plecat în alt oraș, viața a intrat în normal și-ați fost fericiți.

MIRCEA : Nu.

SERGIU : Nu de la început, desigur, căci n-ați putut uita atît de repede ce se-ntîmplase.

MIRCEA : N-a venit la mare, a rămas gravidă eu... Cînd să băgăm divorțul, el a fost arestat pentru...

SERGIU : Etc., etc., etc.

MIRCEA : M-a rugat s-o las în casă, să nu plece pe drumuri. Bine, am zis. Și-așa s-ntîmplat că Irina s-a născut cu numele meu. Am fost un om slab, că n-am luat altă hotărîre ? Poate. Am greșit că nici mai tîrziu n-am băgat acte ca să tăgăduiesc că e fata mea ? La început, mi-a fost nu știu cum să știu — și să aflu și lumea — că Irina e fata unui pușcăriaș. Apoi am crezut că mă împac cu Ecaterina, am fost sigur. Irina a devenit mare, elevă, voia să fie profesoară de istorie... Ce-o să zică ea de-o să aflu că tatăl-ei e altul. Și actele... Și lumea cum o s-o privească ? Ea n-avea nici o vină de tot ce se-ntîmplase.

SERGIU : Și Ecaterina ?

MIRCEA : Ea l-a aşteptat ani de zile, în casa mea, cu credinţă... Irina nu ştia nimic. Cînd s-a eliberat, Oliviu a venit aici şi m-a cerut să divorţăm.

SERGIU : Oliviu ?

MIRCEA : Voia să-i spună şi Irinei totul. Le-am zis că nu e bine pentru ea, să mai amini. Nu mai speram să mă împac cu Ecaterina, dar fetiţa se legase de mine şi eu o iubeam şi speram... speram că dacă Ecaterina şi Oliviu vor mai avea un copil, şi vor pleca, Irina să rămînă cu mine.

SERGIU : Fata trebuia să afle adevărul, avea acest drept, oricît de îngrozitor ar fi fost pentru ea...

MIRCEA : N-am avut tîria să-i spun.

SERGIU : De ştia, era totul altfel... Altfel, a ţinut în ea o taină îngrozitoare. Gîteşte caietul acesta ! Mila asta creştinească a dumitale n-a ajutat la nimic. Ai vrut să ierţi totul, şi ? Oliviu, ca orice tată, îi cumpăra floricele de porumb ! Şi Irina şi-a pierdut cumpătul cînd l-a văzut cu maică-sa.

NICHIFOR (vine de-afară îmbrăcat cu un nou costum de mascotă : pălărie melon, pantaloni largi ca nişte prapuri, haină strînsă pe trup, de clown) : Mă cunoaşte o lume-n-treagă ! Azi piccăm la Arad să învingem ! (Mircea iese.) Băiatul călătoreşte cu tremul, cu vaporul — fără parale ! Pofţiţi, pofţiţi ! Îmi fac loc să trec. Eu sint semnul norocului şi al victoriei. „Haide, Gocanul !”

SERGIU : Am găsit vinovaţii...

NICHIFOR (a urcat pe scară, a luat steagul echipei şi-l flutură, ţipînd) : Uraaa ! Uraaa ! SERGIU : Am jurat Irinei să-i găsesc pe vinovaţi şi ea va fi răzbunată... A fost o crimă.

NICHIFOR : Să nu juri să răzbuni nici o crimă ! (Agită steagul, pe scară, în sus şi în jos.) Am tăiat o găină neagră şi i-am luat singele şi soarele mi-a spus că azi nu iubeşte această casă. Hai la meci, nu te-atinge de crime, s-ar putea ca tu să fii criminalul. (Cîntă din trompeta luată dintr-un cui de lingă uşa camerei sale. Intră Cezar, beat.) Eu privesc cerul şi număr stelele şi văd cometele ce vin spre noi şi toate-mi spun că anul acesta vom ciştiga campionatul. (Bîdică mîinile spre cer şi moare de ris).

CEZAR : Tata este un fericit, el peste tot este acasă la el, şi în circumi, şi pe stadioane, şi în tremuri, el nu trăieşte izolat, el este peste tot acasă : casa lui, teritoriul lui, grădina lui sînt toate ale nevinovăţiei. Am să merg cu tine la meci, tată. (Îa steagul şi-l flutură.)

SERGIU : N-o să mergeţi nicăieri, am descoperit adevărul despre...

NICHIFOR (îl întrerupe, la trompetă. Apoi, sobru) : Adevărul este capra mea.

SERGIU : Dar s-a întîmplat ceva îngrozitor, ar trebui toţi ce-aţi locuit aici să suferiţi groaznic !

NICHIFOR : E prea tîrziu pentru orice suferinţă (Din goarnă.) Meciu! vine spre noi...

SERGIU : Dar am descoperit uciagaşi, nu înţelegeţi ? Aici trebuie făcută lumină.

CEZAR : A descoperit uciagaşi ! Tată, linişte-te-te, el e binefăcătorul acestei case ! Să-l slăvim ! (Nichişor cîntă din goarnă.) Uraaa ! El este gloria acestui oraş, a făcut lumină ! (Goarna.) Uraa ! De-acum nu vor mai fi crime, oile vor naşte cîte doi miei, el a descoperit cauza răului, nici o iapă nu va mai muri spinzurată în ştreang, trenurile se vor da în lături cînd vor întîlni în calea lor fazani şi iepuri, casele vor avea glastre cu muşcate la ferestre, uciagaşii vor fi izgoniţi, muştele vor fi stirpîte, ciourile vor cînta ca privighetoriile, uraaa ! (Trompetă.) Trăiască salvatorul păsărilor ce nu vor mai fi împăiate. (Trompetă.) Uraaa !

SERGIU : Şi totuşi vinovaţii vor plăti ! Oamenii inconştienţi, pe care nu-i interesa decît propria lor viaţă — toţi trebuie să plătească !

NICHIFOR (cîntă) : Capra mea spune că nici o pasăre nu e vinovată dacă face o crimă fără să vrea, capra mea zice că nici o 'sămîntă nu e vinovată că moare întîi în pămînt ca să poată rodi, capra mea zice că batem la Arad cu patru la zero ! (Trompetă, vesel, un marş al victoriei.)

SERGIU : Faci pe nebulul, cînti ca să-l aperi pe Cezar !

CEZAR : Pardon, tatăl meu aşa e întotdeauna, şi-aşa-l acceptă toţi : el este aproape sacru, de neatins ! Să nu te legi de el !

SERGIU : Delirează !

CEZAR : El este acelaşi lucru cu delirul său cîntat, cu goarna sa, cu steagul său, cu pălăria sa.

SERGIU : Toţi nebunii ar trebui să fie internaţi.

NICHIFOR : Ţi-am mai spus, ar trebui să te internezi, bătrîne ciine.

CEZAR : N-o să-l închidă, nebunia la noi, din popor, e considerată înţelepciune şi adevăr. Sergiu a descoperit adevărul ! (Goarnă.) Să-l auzim pe nebun vorbind ! Linişte la galerie că s-a spart o farfurie !

SERGIU : Pe mine nu mă intimidăzî dac-am luat-o pe urmele lui Nichifor. Eşti vinovat de moartea Irinei, te-ai certat din nou cu ea, i-ai spus din nou în faţă că vrei să rămîi liber ca să te poţi realiza ca fotbalist... ca... vise ! Artist de... Poate de circ, cu Nichifor de mină. Am aici jurnalul ei. Ai vrut să fii liber de orice, de oricine, de familie, de ea, de copilul ei, creator liber, nu îndatorat nimănui, fără... Şi te-ai şi realizat ! Ai pus la temelie vieţii tale, carierei tale, moartea ei... Dar de ce nu te-ai bazat pe picioarele tale, pe talentul tău, pe învăţătura ta ? Moartea asta a ei este o crimă şi eşti vinovat, Cezar !

CEZAR : Ţi-ai irosit atîta energie ca să descoperi ce ? Uciagaşi ?

NICHIFOR : O, salvatorule, lasă strigătele tale şi hai cît mai repede la Arad să-ţi răcoreşti minţile. Capra mea spune că fiul meu nu e vinovat...

SERGIU : Şi el, şi Ecaterina, şi amantul ei, Oliviu...

NICHIFOR : Te zbați fără rost... Nici o lege din cer sau din cerul de sub noi, sau a noastră, sau a coorilor noștri nu spune că pentru ce-au făcut, Ecaterina și Oliviu trebuie condamnați.

SERGIU : Trebuie să fie legi scrise !

NICHIFOR : Nici scrise, nici nescrise. Nu sînt chiar idiot, cum mă crezi tu, din cînd in cînd, din an în Paști mai știu și eu legile...

SERGIU : Au împins-o la sinucidere, au determinat această ...

NICHIFOR : N-au determinat nimic, n-au împins-o la sinucidere... Vezi, vreau să te apăr.

SERGIU : Pe mine ?

NICHIFOR : Pe toată lumea. Să nu greșim, că ne mănîcă baba și din burta ci degeaba mai suferim și regretăm și urlăm... E în pustiu ! Ca să-i condamni pe Cezar, pe Oliviu etc., etc. (Goarnă.) Trebuie să dovedești că a existat din partea lor intenția, ține minte ! (Goarnă.) Intenția de a o împinge pe Irina la... (Scurt.) O asemenea intenție n-o poți dovedi.

SERGIU : Dar ea a murit din cauza lor.

NICHIFOR : Poate... Dar puteau ei să bănuiască ce-o să facă ea ? C-o să fie atît de hotărîtă și neiertătoare și sfîntă ca o pasăre ?

SERGIU : Ea mai încercase o dată, trebuiau să fie mai atenți. Iată ce scrie în caietul ci...

NICHIFOR : Ești sigur că ea de-ar trăi ar fi mulțumită de ce faci, că le citești altora jurnalul ei ? Numai un ins care vrea să se răzbune cu orice chip face așa ceva. Vrei să faci un rău, asta ar putea să te ducă la propria ta moarte. (Intră Oliviu.)

SERGIU (văzînd că Nichifor și-a schimbat tonul și vorbește deci altfel) : O să mă omorîți ca să tac ?

OLIVIU : Ar fi o soluție. (Deschide trusa de bărbierit și începe să dea cu pămătuful pe obraz.) Vrei să-ți răzbuni propria ta crimă ?

SERGIU : O să spuneti că m-am legat de fată și-am părăsit-o... și-apoi m-am sinucis ? Voi sinteți de vină.

OLIVIU (trăgînd cu briciul pe curea) : La asta nici nu m-am gîndit — e bună...

NICHIFOR (lui Cezar, dîndu-i steagul și trompeta) : Băiete, du-te în locul meu la Arad, meciul trebuie eștigat... Cîntă ! Și ieși ! (Cezar are o ezitare.) Ieși, am spus. (Cezar iese.) Strigă „Hai, Ciocanul“ ! (Cezar strigă de parc-ar fi Nichifor.) Oliviu, lasă-ne singuri. (Oliviu intră în baie.)

SERGIU : Cezar e de vină, de la el a început tot... Și tu ești de vină !

NICHIFOR : M-ai întreat ce mai știu despre Ingeborg.

SERGIU : Și mi-ai spus c-a murit într-un accident de motocicletă, ceea ce știam și eu.

NICHIFOR : Dar nu știai c-a fost gravidă.

SERGIU : Amintirile noastre în general sînt imperfecte.

NICHIFOR : Atîta timp cît nu rămîn urme.

SERGIU : O iubire romantică de liceist.

NICHIFOR : Și-o părăsire plină de realism. SERGIU : Ea n-a avut nici o pretenție, nu mi-a scris, nu m-a căutat.

NICHIFOR : Nu voia să te împiedice să vezi Roma călare pe filme.

SERGIU : A murit stupid, nu s-a (ironic) jertfit pentru mine călărînd o motocicletă.

NICHIFOR : Dar tu ai părăsit-o, actele ei te-neureau, ea te-neurea... Cine ți-a cerut s-o lași ? Dumnezeu ? El nu cere oameni, și-ia de arc nevoie de ei ! Țara ?

Colegii de la facultate ? O biografie cu un cazan de țuică în ea te putea da afară din facultate, dar un atelier mecanic al unui neamț trimis în Rărăgan ? Nu mai vedeai Roma călare pe filme.

SERGIU : Cinematografia...

NICHIFOR : Aici trebuie să ai nivel ideologic ! Și tu dacă rămîneai cu Ingeborg nu-l mai aveai. Trebuia să renunți la ea, erai zăpăcit de patima frumosului, de ecrane... A, te-ai gîndit, odată aveai datoria să-ți pui într-un film propria viață, s-o pui pe ecrane și pe Ingeborg... I-ai spus și lui Cezar... „Păsărea Shakespeare“. Ingeborg trăiește zidită în tine, ea e dragostea ta dintîi, ea trebuie să-și spună de pe ecranele lumii visul ei cu motocicleta la Roma ca s-duceți o creangă de măsline. Ingeborg ! La picioarele ei trebuie să plîngă toți ce-au jîgnit-o și ei să i se închine ca unei biserici — atît era de curată și sfîntă Ingeborg ! Dar pînă acuma tu în loc de biserică ai făcut o closetă.

SERGIU : Acuma te recunosc, Nichifor, ce vrei ?

NICHIFOR : Ca să faci filmul „Ingeborg“, sau... cu alt titlu, tu trebuia să fi suferit atunci cînd v-ați despărțit, dar tu te-ai bucurat c-ai scăpat ! C-ai rămas singur și liber ! Ea n-a rămas liberă și singură — și-a fost bucuroasă ! a rămas gravidă și-a avut un copil.

SERGIU : Nu mi-a spus nimic.

NICHIFOR : De ce să-ți spună, să te-neurece și mai rău ?

SERGIU : Nu mi-ai spus nici tu.

NICHIFOR : Nu era al meu, să-ți pot spune, și ea mi-a interzis să-ți spun.

SERGIU : Și după moartea ei, copilul ?

NICHIFOR : L-am dat pînă s-a făcut mai mare la un cămin, apoi la un internat...

SERGIU : Era dreptul meu să-mi spui...

NICHIFOR : N-aveai nici un drept, cînd ai părăsit-o pe ea l-ai părăsit și pe el.

SERGIU : Mai cunoaște cineva povestea asta ?

NICHIFOR : Numai băiatul tău, și numai de-un an. De cînd l-am trimis pe Cezar la tine.

SERGIU : Am urlat în casa asta. N-am știut nici cînd Ingeborg murea. N-a intrat singură cu motocicleta în ?... Răspunde-mi.

NICHIFOR : Nu știu să răspund la toate întrebările. Cred că nu, era o fată curajoasă.

SERGIU : Am făcut lucruri îngrozitoare, dar nu le-am vrut, n-am bănuț... Măcar tu, prietenul meu, crede-mă.

NICHIFOR : Eu nu te cred și eu nu te iert, eu te-nțeleg. N-ai nici o vină sau ai doar vina celui care vrea și s-apucă de treburi înălțătoare, de filme, de biserici, de fotbal...
SERGIU : Nu-i același lucru.

NICHIFOR : De unde știi tu ? Cine face cu pasiune și credință ceva... Toate faptele omului sînt înălțătoare de-s făcute cu dăruire. Și Ingeborg te-a înțeles, de la ea am învățat și eu să te judec. Ea nu te-a crezut un escroc, în ochii ei nu putea fi vinovat Sergiu, Sergiu care a trecut peste orice păcat, peste orice sentiment ca să ajungă la Roma cu filme. Și fotbalul te poate înălța și purifica de orice păcat, așa că nu-l înjura pe Cezar... (Intră Oliviu.)

SERGIU : Cezar e un băiat curajos și...

NICHIFOR : Am să-mi iau vechiul steag al „Ciocanului“ și vechea mea goarnă și am să-l ajung cu acceleratul. (Urcă la el în cameră ; a intrat).

SERGIU : Cezar e plin de curaj !

OLIVIU : Și tu ai fost cînd ai intrat în cinematografie și i-ai crezut pe toți cei dinaintea ta lași, netaleantați, vînduți pentru parale.

SERGIU : Nu poți cuceri nimic, dacă nu te bați de la început, de ai teamă, de te comporți ca un învins. Eram tînăr.

OLIVIU : Dar numai cu încrederea ta în tine și numai bazîndu-te pe curajul tău tot nu rezolvi nimic, de n-ai talent.

SERGIU : Și de ai talent tot nu rezolvi nimic de nu se poate.

OLIVIU : Așa crezi acum, dar de ce n-ai crezut și atunci că și alții pot gîndi așa ? De ce-ai fost intransigent cu alții și cu tine acum nu ești ?

SERGIU : Am muncit atîta încît să am dreptul să nu fumez „Carpați“. Am și eu dreptul la vîrsta mea să fumez „Kent“ și să beau în loc de țuică de turț — whisky !
OLIVIU : Dacă atîta doar dorești, poți să ai, tot e inutil ! Întîi i-ai vîndut pe toți ai tăi și acum te vinzi pe tine.

SERGIU : Nu-ți permit să vorbești așa cu mine, nenorocitul ! Fac filmele pe care le vreau eu.

OLIVIU : Și pentru ce le faci ? (Intră Nichifor cu vechiul steag al „Ciocanului“ și cu vechea trompetă.) Pentru ce scrie dumnealui scenarii și pentru ce face filme ? Pentru țară ? Pentru Roma ?

SERGIU : Să nu te legi de Roma.

OLIVIU : Pentru Cannes ? Pentru conștiința sa, pentru partid, pentru prieteni ? S-a angajat să facă artă, filme, din dragoste față de oameni ? De ce ? Ei, nu, tătucule, dumnealui nu pentru țară, nu pentru partid, nu pentru că așa-i poruncește conștiința — nu, el le face pentru bani !

CEZAR (vine de afară) : Am pierdut trenul de Arad.

OLIVIU (lui Sergiu) : Ți-e ușor să vorbești, tu n-ai iubit niciodată, n-ai fost trist și n-ai avut nici o decepție, și nici n-ai avut pentru ce...

SERGIU : Ai ucis o fată, trupul ei încă nu s-a răcit, e în camera de dincolo... Nu vorbi de iubire.

OLIVIU : O iubesc pe Ecaterina.

SERGIU : Ea e o tîrfă, o zăpăcită, o nebună !

CEZAR : E grozav să iubești o nebună, înseamnă e-o înțelegi.

NICHIFOR (intră. Lui Sergiu) : Ieri am vîndut cincizeci de fotografii de-ale tale... Lozul și fotografia. Impodobești casele oamenilor cu surisul tău fericit. Am să-mi pun și eu una deasupra patului.

CEZAR : E un nimic, n-a făcut în viața lui nici un film. Pune luminile pe actori, ține blendele în brațe. Și cînd lipsește vreun actor de mîna a doua trece el prin scenă și aduce vreo scrisoare de la poștă...

SERGIU : Minți...

CEZAR : Și cînd se-mbată vreun cascadeur încalcă el mirtoaga și gonește...

SERGIU : Ești un mincinos, eu te-am adus în lumea filmului.

CEZAR : Să iau pumnii în scenele de la poliție cînd actorii trebuie să bată niște timpîți de borfași, mersi.

SERGIU : Toți actorii întîi sînt figuranți.

CEZAR : Tu o să mori figurant.

SERGIU : Mă urăști pentru că te-am găsit vinovat de moartea Irinei. Dar, omule, înțelege...

CEZAR : Tu nu ești vinovat cu nimic niciodată ? Te-am chemat aici ca să le iau ochii cu gloria ta... Iată cu cine sînt eu prieten, cu marele Sergiu ! Și să vadă toți că lozimplicistul a fost coleg de școală cu tine și-o să mă ajuți să nu rămîn un tercheaberchea de fotbalist. Și tu ai început să te lauzi că faci un nou film „Pasărea Shakespeare“... Te-ai umflat în pene ca un curcan... Și-ai uitat de mine, ai început să te lauzi, să se știe cine ești... Și că tu ești drept ! D-ai-a i-ai spus Irinei e-o să ai grijă de ea ! Ce caraghios ! Să-i juri unei puștoaice e-o să joace rolul principal din Pasărea Shakespeare... Și tu știai că filmul ăsta n-o să se facă niciodată.

SERGIU : O să se facă !

CEZAR : Ca să devii celebru, ar trebui să te mîncească un crocodil, ca să știe cineva de tine ar trebui să te taie cineva la git !

NICHIFOR : Dar am vîndut fotografiile lui în piață !

CEZAR : Toate fotografiile se vînd, parcă știe cineva de ce cumpără un maimuțoi de actor de pe-o carte poștală ? Poate ca s-a jungă și el pe-o carte poștală ! Eu n-am cumpărat ? (Alt ton, spre Sergiu.) Mincinosule. De ce-ai făcut-o pe Irina să te creadă ? Ce gargară : că trebuie să tinjească după fericire, după acel țel măreț și care rămîne posterității etc.. etc ! (Sec) Ea chiar a crezut că ești cineva ! Un sfînt ! Un apostol ! Care dintre apostoli a fost cel mai celebru ?

OLIVIU (rîzînd) : Iuda. (Cezar intră la el în cameră.)

SERGIU : Termină !

OLIVIU : Intr-o zi am jurat să-ți tai beregata !

SERGIU : Ești nebun !

OLIVIU : Ingeborg era frumoasă, era mândră.

SERGIU : N-ai voie să vorbești de Ingeborg.

NICHIFOR : Are, e fiul ei. Și e fiul tău.

OLIVIU : Era frumoasă și-avea un atelier de reparat motocicletele și tu ai...

SERGIU : Aveam alte principii atunci.

OLIVIU : Dar când m-ai făcut pe mine n-aveai alte principii ?

NICHIFOR : Nu cu principiile se fac copiii...

OLIVIU : Și nici nu se cresc cu ele ? Bine. Dar atunci de ce te-ai despărțit de ea ?

Avea pământ, grădină, cai, trăsură, un tractor, o motocicletă, obiecte multe și fericite...

SERGIU (uzat) : Toate obiectele se duc, se uzează și pier.

OLIVIU : Tu ai intuit asta, e-o să se uzeze și-o să dispară aceste obiecte. Perfect. Așa cum s-au uzat și „principiile” și visele tale și-au dispărut. Tu nu ești vinovat de moartea lui Ingeborg ?

SERGIU : Oliviu...

OLIVIU : Să nu mă îmbrățișezi că-ți tai beregata cu briciul !

NICHIFOR : Vino la meci, pleacă din casa asta, aici n-ai nici o salvare, nu te poate scăpa nimeni de-aici, n-ai nici un ajutor, nici un om și nici un Dumnezeu nu te va scăpa de-aici.

SERGIU (ingrozit că Nichifor continuă să vorbească exact ca acei nebuni ce devin serioși și deci sumbri) : Fata e moartă în camera ei și voi mergeți la meci. (Intră Cezar.)

CEZAR : Eu îl conduc numai pe tata la gară.

SERGIU (lui Oliviu) : Nu te mai bărbieri aita !

NICHIFOR : Hai, bătrîne, nu te mai zbate ca o pasăre-n colivie, pentru nimica, hai, colivia se rotește pe loc, zice capra mea, hai, dacă nimeni nu te salvează, salvează-te singur, pleacă vaporul spre Arad, vânturile au început din nou să bată. (Iese.)

SERGIU : Și tu din nou să aiurezi.

OLIVIU : Nici un film nu ți-a ieșit și nimic nu va rămîne de pe urna ta.

SERGIU : Crezi că ai dreptul să mă insulti la nesfârșit ? (Începe să lovească peste tot cu palmele. Bătîndu-se, intră în baie.) Am să te omor în bătaie.

CEZAR : Sergiu, nu-l enerva, n-are nici o vină de te lovește și el... (Se aude un răget ca de porc înjunghiat.) S-a apărât, a fugit de tine, Sergiu, a fost în legitimă apărare, Sergiu... (Iese. Pauză lungă. Se aude la un aparat de radio din vecini — sau cineva trece cu un tranzistor pe lângă casa lor — melodia „Floricele de porumb”.)

OLIVIU (vorbind încă din baie) : Asta e, bun să crească verzele și ceapa ! (Apare plin de sînge pe mîneca dreaptă. Își ia haina nervos și urecă la el.) Și usturoi și mărar,

bălegar. (Către baie.) Pentru unii moartea e prețul vieții, ohoho ! (Găsește un coif de-al lui Nichifor.) Asta-ți mai lipsește pe cap. (Intră în baie cu el.) Un Clown... M-ai murdărit pe cămașa... (Iese din baie.) Moartea pentru un... e nimic, e sfîrșitul unor zile care nu însemnează nimic... Mereu vorbim, vorbim, dar nu spunem nimic... (A intrat la el. Pauză. Continuă melodia „Floricele de porumb”. Se sfîrșește.)

SERGIU (apare din baie încet, tîrîndu-se, bândajat cu un prosop la mîna dreaptă. Are pe cap coiful.) Așa era Nichifor... Apărea la prînz, noaptea, pe fereastră, pe ușă, cîntînd, pe oriunde, ca nebunia, fără să pună întrebări... M-am tăiat la deget și m-am speriat ca un caraghios... Am leșinat ? Nu e nimeni aici ? Halo ! (Deschide cîteva uși.) Au plecat la meci ? Halo ! (Deschide o ușă.) Nici sîcriul nu e aici ? L-au dus la groapă ? De fapt nici nu putea să fie aici, e prea strîmt (Revine.) Nici n-a fost aici ? Nimeni ? M-au adus aici ca să joace teatru cu mine ? Să mă scoată din mînți ? Au zis c-a murit Irina ca să ?... Să-și bată joc de mine ? (Deschide alte uși.) Dar poate că nu m-a adus nimeni aici, am venit eu în casa asta unde... Ingeborg ! Casa asta a ta e goală ! (Mai calm.)

Deci Irina n-a murit, n-a murit nimeni, totul au fost niște păsări... Niște păsări ieșite din pălăria mea. (Suride înviorat.) Niște păsări grozave au fost aici... și-au zburat acum, geamul e deschis... (Deschide ușa cu frenezie. Se pipăie.) Nici carnețelul... Nu e nimeni, nici bunica, ca care nu pleca nicăieri, pasărea care nu pleacă nicăieri n-a existat nici ea decît în... Nu e nimeni ! (Se aude un uruit de motocicletă. Sergiu e atent.) Nu e nimeni... (Încet, intră de-afară o fată superbă ca un vis. Poartă un maieu ce are pe piept desenată o motocicletă. Pantaloni.) Cine ești ? (Ea tace și se apropie de el.) Ce-ai în mînă ? (Fata în pantaloni seamănă leit cu Irina — înserarea o face mai incertă sau epuizarea lui Sergiu ?)

Cine ești ? Irina ! Trăiești ! Deci totul a fost un joc... He, he, hă, hă... (Apoi nervos.)

Ca să mă scoateți din mînți ? (Ea se apropie de el.) Ce vrei ? Cine ești ? Ingeborg !

Ai rămas la fel, n-ai îmbătrînit. Vii de la Roma ? Ai o creangă de măsline, ce ai în mînă ? (Ea ține mîna ascunsă la spate.)

Nu merita, Ingeborg, n-am fost la... (Ea trage în el un foc de revolver.) Am cheltit și n-am ajuns la Roma... (Alt foc de revolver. Ea se retrage încet și iese pe ușă.)

Linște. Sergiu stă întins pe podea. O motocicletă se îndepărtează. O scurtă pauză.)

REGIZORUL (vine de lângă arlecimul din dreapta) : Stop ! Ne oprim aici, stîmați telespectatori... După cum știți, v-am prezentat cîteva secvențe din filmul aflat în lucru „Pasărea Shakespeare”.

Desigur, pentru dumneavoastră au mai rămas cîteva semne de întrebare... Considerăm că e bine să răspundeți singuri la ele, cel puțin pînă la apariția filmului pe piață. Sigur, sînt multe ieșiri și intrări în scenă, prea multe, cerute

și necerute, nechemate, fără rost sau cu un oarecare rost, unele de capul lor — asta ar însemna, zice autorul, desele noastre intrări și ieșiri în viața celor de lângă noi etc., etc. În privința lui Sergiu. E vinovat, și-a ispășit vina, s-a ratat, a murit, a fost ucis? Iată o serie de întrebări. Piesa, după opinia noastră, se putea termina cu strigătul din baie. Cine striga, tatăl sau fiul? Era o incertitudine, era o întrebare frumoasă pusă de un dramaturg, răul se incheia, continua? etc., etc. Dar autorul n-a avut tăria să se oprească aici, a apelat la fantezia sa și a venit al doilea moment unde se putea sfârși piesa: cind Sergiu apare caraghios, tăiat ușor la un deget — deci moartea lui era acum imposibilă, deci el în nici un caz nu l-a răpus pe Oliviu, și nici Oliviu pe el etc., etc. Era un sfârșit gri, neputința unui ratat ieșea în evidență prin mersul lui de vierme tiritor și vai de capul lui! Iarăși autorul nostru n-a fost mulțumit... Căci puteau rămâne, cum au și rămas, și cele două momente de final de pînă acum: dar ele puteau să-l suporte și pe al treilea: care e tot o întrebare: acțiunea i s-a înscenat lui Sergiu? Sau el pur și simplu a trăit acest coșmar, această fază de decrepitudine? Apariția frumoasei Ingeborg, visul său de tinerețe, Roma sa trădată e o fantasmă.

Ingeborg își păstrează vîrsta purității și el e un ratat chelbos. E ea însă? Ori altcineva? Este ea, desigur, Ingeborg, care nu-l iartă, pentru că n-a ajuns la Roma?... Dar... Putea ea să aibă un revolver? Nu. Și nici nu-l putea ucide. Înseamnă că el s-a sinucis. Dar nici el n-avea un revolver la el. Sau avea? Sau doar e vorba de un mort moralicește? Viața îi dă o lecție severă, viața spune că așa nu se poate trăi: trădindu-i pe alții ne trădăm pe noi înșine. Filmul pledează pentru curajul de a fi stăpîn pe propria ta viață. Pînă la mixarea filmului poate multe scene vor mai fi scurtate, sigur vor apărea și altele care vor lămurii și alte aspecte, deși, după noi, totul e foarte clar. Întrebările ce rămîn puse sînt firești, un film ce rezolvă toate întrebările este o carte de bucate. Autorul scenariului, care, desigur, nu este un Shakespeare, este tot atît de sigur însă că n-a vrut să scrie decît ce-a scris... Lăsindu-l pe fiecare să înțeleagă ce vrea, lăsindu-l pe regizor și montor să aleagă pînă la urmă ce final vor dori și care va arăta și gradul lor de înțelegere și de curaj, lăsindu-ne pe noi să etc., etc. În final, să vă spun distribuția. În rolul lui Sergiu a jucat... (Spune toate numele.) Vă mulțumesc, bună seara.

CORTINA

